

Česká zemědělská univerzita v Praze

Fakulta lesnická a dřevařská
Katedra lesnických technologií a staveb



Česká zemědělská univerzita v Praze

**Fakulta lesnická
a dřevařská**

Myslivecké stavba pro odchov a péči o drobnou zvěř

Bakalářská práce

Autor: Simona Soukupová
Vedoucí práce: Ing. Jaroslav Tománek, Ph.D.

2017

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Fakulta lesnická a dřevařská

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Simona Soukupová

Lesnictví

Název práce

Myslivecké stavby pro odchov a péči o drobnou zvěř

Název anglicky

Hunters buildings for rearing and care of small game

Cíle práce

Cílem práce je popsat jednotlivé myslivecké stavby určené pro odchov zvěře v odchovnách a stavby pro péči o drobnou zvěř v honitbách.

Metodika

Bude zpracována literární rešerše popisující podrobně jednotlivé typy mysliveckých staveb. Stavby budou rozděleny do skupin a popsány jejich funkce a možné konstrukce. V praktické části bude zvoleno modelové území a v rámci něho budou zjištěny a popsány stavby a zařízení pro drobnou zvěř. Dále budou navrženy a popsány odchovny pro hlavní druhy drobné zvěře, které se nacházejí v modelovém území nebo v jeho blízkosti.

Doporučený rozsah práce

rešerše min. 40 stran, praktická část min. 20 stran

Klíčová slova

drobná zvěř, myslivecké stavby, odchovny

Doporučené zdroje informací

GEROLD, Wandel. Myslivecká zařízení v honitbách. Praha. GRADA Publishing. 2007. 296 s. ISBN 978-80247-2050-0.

HANÁK, Karel. a kol. Stavby pro plnění funkcí lesa. Praha. 2008. 304 s. ISBN 978-80-87093-76-4.

LESPROJEKT. Obory pro chov spárkaté zvěře – Typizační směrnice. Brandýs nad Labem. Ministerstvo lesního a vodního hospodářství a dřevozpracujícího průmyslu ČR. 1988.

POKORNÝ, Jan. Vodní hospodářství. Stavby v rybářství. Informatorium. 2009. 324s. ISBN 978-80 7333-071-2.

RAHN, Jörg. Práce v honitbě. Praha. GRADA Publishing. 2008. 127s. ISBN 978-80-247-2568-0.

SCHMID, Anton. Posedy – návody na stavbu, výkresy, konstrukce. Praha. GRADA Publishing. 2006. 127 s. ISBN 80-247-1531-7.

VOSÁTKA, Josef. Myslivost: ochrana přírody, chov zvěře a zvířat, lov. 1. vyd. Ilustrace Franšek Liebl, Miroslav Míča, Bohumil Siegl. Praha: Druckvo, 2013. Myslivost pro praxi. ISBN 978-80-87668-08-5.

Předběžný termín obhajoby

2016/17 LS – FLD

Vedoucí práce

Ing. Jaroslav Tománek, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra lesnických technologií a staveb

Elektronicky schváleno dne 3. 5. 2016

doc. Ing. Miroslav Hájek, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 1. 2017

prof. Ing. Marek Turčáni, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 24. 03. 2017

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Myslivecké stavby pro odchov a péči o drobou zvěř vypracovala samostatně pod vedením

Ing. Jaroslava Tománka, Ph.D. a použila jen prameny, které uvádím v seznamu použitých zdrojů. Jsem si vědoma, že zveřejněním bakalářské práce souhlasím s jejím zveřejněním dle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách v platném znění, a to bez ohledu na výsledek její obhajoby.

V Praze dne 24. 3. 2017

Podpis autora

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Jaroslavu Tománkovi, Ph.D. za podporu při psaní této bakalářské práce. Také mému otci a všem jeho známým, myslivcům, že mě nechali nahlédnout do svých provozů a získat tak potřebné informace. Bez toho by tato práce nikdy nevznikla.

Anotace

Cílem této bakalářské práce je vypracovat literární rešerši popisující jednotlivé typy mysliveckých staveb pro chov a péči o drobnou zvěř. Tyto stavby budou rozděleny do odpovídajících skupin a budou popsány jejich funkce a konstrukce. Dále je součástí práce modelové území v rámci něhož budou zjištěny všechny takové stavby. Také budou zjištěny a popsány odchovny pro hlavní druhy drobné zvěře, které se nacházejí v modelovém území nebo v jeho okolí.

Klíčová slova

Drobná zvěř, bažanti, zajíci, kachny, odchovny, ..

Annotation

The aim of the thesis is to prepare a literature review describing the different types of hunting buildings for breeding and care of small game. Construction will be divided into appropriate groups and will be described their functions and constructions. The thesis also includes a description of model territory within which they will identify all buildings. they will also identified and described catteries for rearing main kinds of small game that are found in the model area or in its vicinity.

Key word

Small game, pheasants, hares, wild ducks, rearing

Obsah

Úvod.....	8
1. Myslivecké stavby pro drobnou zvěř.....	9
1.1 Krmná zařízení pro pernatou zvěř.....	9
1.1.1 Zásypy pro bažanty.....	9
1.1.2 Boudy, roštiny a rohatiny pro koroptve.....	11
1.2 Myslivecká zařízení pro chov vodního ptactva.....	12
1.2.1 Voliéry pro chov vodního ptactva.....	13
1.2.1 Zásypy pro vodní ptactvo.....	13
1.2.3 Odpočívadla pro vodní ptactvo.....	14
1.3.1 Krmelce pro zajíce.....	15
1.3.2 Slaniska.....	17
1.3.3 Krmítka.....	17
1.3.4 Zásobníky krmiva a sušárny.....	19
1.4 Odchyt a lov drobné zvěře.....	20
1.5 Zvěřní políčka.....	25
2. Honitba, bažantnice a odchovna.....	28
2.1 Honitba.....	28
2.2 Bažantnice.....	31
2.3 Odchovna.....	34
3. Metodika.....	36
3.1 Sběr dat.....	36
3.2 Modelové území.....	37
3.3 Odchovna na modelovém území.....	39
3.4 Stavby na modelovém území.....	42
3.5 Odlov v modelovém území.....	43
3.6 Odchovny v okolí modelového území.....	43
4. Výsledky.....	55
5. Závěr.....	57
Seznam použité literatury.....	61
Přílohy.....	64

Úvod

Hlavním cílem mé bakalářské práce zrevidovat a popsat možné konstrukce a funkce mysliveckých staveb pro chov a péči o drobnou zvěř. V současnosti jsou stavy kdysi hojné drobné zvěře na úrovni, která v mnohých honitbách téměř neumožňuje lov.

Bažantí zvěř, která bude hlavním objektem mé práce, je přitom v příznivých podmínkách schopná žít ve vysokých počtech. Tohoto faktu bylo možné využít při zakládání prvních bažantnic. V nich se prováděl zpravidla divoký či polodivoký chov. V bažantnicích byla na podzim a v zimě zvěř intenzivně přikrmována, chráněna před svými predátory a část populace tak mohla být odchycena a na jaře vypuštěna.

Dnes je však tento způsob chovu bažantů málo účinný a vysoký výřad na honech může zajistit pouze chov umělý. Ten je velmi nákladný a při špatné péči může zvěř být méně vyspělá, hůře opeřená a mít špatnou létavost, což může vést až k sníženému zájmu o její lov.

Ovšem i další druhy zvěře a ostatně i myslivost jako taková mají v dnešní době své nezastupitelné místo v životě nás lidí. Zvěř představuje naše národní bohatství a myslivost je neodmyslitelnou součástí kultury. Jsme to právě my lidé, kdo zvěři bereme její místo v krajině, a proto se my také musíme postarat, aby dokázala přežít i v námi nastavených podmínkách.

1. Myslivecké stavby pro drobnou zvěř

1.1 Krmná zařízení pro pernatou zvěř

Základem úspěšného chovu drobné pernaté zvěře je, mimo dalších neovlivnitelných činitelů, především dobrá výživa během celého roku. Hlavním předpokladem je dostatek krytů kde zvěř může v klidu hřadovat a skrýt se před predátory a krmných políček kde nalezne vhodný zob. Mezi ten patří hlavní druhy obilovin, kukuřice, proso, čirok. Z okopanin je vhodná řepa, mrkev a krmná kapusta.

S přícházejí zimou je však nutné začít s příkrmováním. Kolem remízků je vhodné zakládat takzvané plevníky, což jsou hromady plev, do kterých sypeme nevyčištěné obilniny. Lze také příkrmovat plošně tím způsobem, že rozhazujeme volně krmivo, a to například kukuřici v klasech či celé nebo rozkrojené bulvy řepy. Nejrozšířenější je však příkrmování pod zásypy. Zde je vhodné pernaté nabídnout směs obilnin, kukuřice, prosa a slunečnicových semen. Důležitou součástí by také měl být písek, který podporuje trávení. Koncem zimy směs můžeme doplnit o drcený vápenec.

Perнатá si potravu hledá po celý den, proto bychom měli potravu předkládat denně či alespoň jednou za dva až tři dny.

Mezi zařízení pro pernatou zvěř řadíme tyto:

- zásypy pro bažantí zvěř,
- boudy,
- roštiny a rohatiny pro koroptve.

1.1.1 Zásypy pro bažanty

Zásypy pro bažanty bývají zpravidla jednoduchou, malou, dřevěnou, obdélníkovou stavbou, do které se bažantům sype zob.

Na přední straně jsou sloupky zásypu vysoké zhruba 75-100 cm

pro lepší dostupnost při doplňování a čištění. Dozadu je pak proti směru převládajících větrů v dané lokalitě skloněn a končí cca 25 cm nad zemí. Normálně zásyp není z žádné strany kryt, v případě nutnosti ale můžeme zřídit na kratší vzdálenosti od zásypu záštitu. Velikost samotného zásypu je volena podle potřeby a množství chovaných zvířat. Pohybuje se okolo 2 – 6 metrů na délku a 2 – 3 metrů na šířku. V prostoru pod zásypem se většinou vyhloubí nízká jáma a ta se obroubí prkny nebo tyčovinou, aby bažanti při hrabání nevyhazovaly krmení mimo. (Frost, 1975)

Zásyp vždy umístíme v blízkosti dostatečně husté krytiny, do které se mohou bažanti v případě potřeby rychle ukrýt. (Rakušan, 1979) Nikdy by neměl stát na otevřené, holé ploše, kde by byli bažanti vystavení větru a možným útokům dravců. Z vrchu je zásyp kryt pultovou stříškou většinou z vlnitého eternitu či plechu.



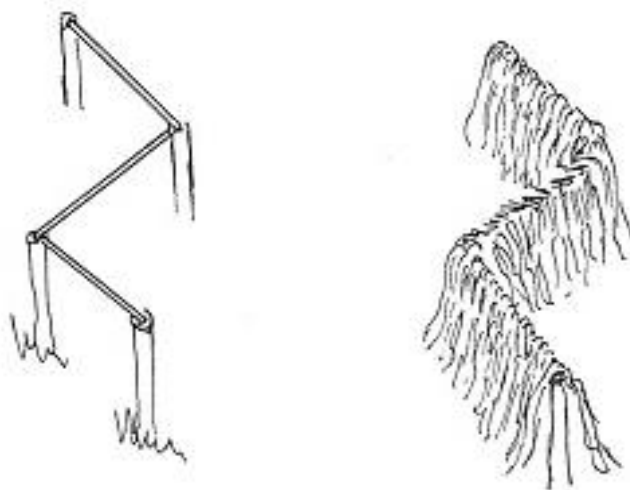
Obrázek č.1 – Zásyp pro bažanty

Tento kůlovitý typ zásypu s pultovou střechou se velice osvědčil pro svou navštěvovanost bažanty. Zvěř má zpod něj dobrý výhled do okolí a cítí se tak v bezpečí.

1.1.2 Boudy, roštiny a rohatiny pro koroptve

Snad úplně nejjednodušším zařízením pro příkrm koroptví jsou takzvané roštiny. Jde v podstatě o naplocho složenou hromadu klestu, která koroptvím poskytuje kryt, do níž se jim následně zasypává zob. Dalším krmným zařízením a zároveň krytem pro koroptve jsou rohatiny, což jsou vlastně nízké a úzké sedlové střechy z klestu, klikatě postavené za sebou, takže tvoří jakýsi tunel. Střecha rohatiny musí sahat až na zem. Před vchody rohatin se většinou dávají větve z trnitých keřů, které brání pernaté škodné ve vstupu. (Rakušan, 1979)

Rohatiny tedy jsou poměrně dlouhé kryty (6 – 8 m) půdorysu lomené čáry, budované z chvojí, slámy, rákosu či podobného materiálu. Jejich kostru tvoří nahoře vidlicovitě rozdvojené větve, nad zemí asi 1,5 m vysoké a 5 cm tlusté, jejichž svislou polohu zajišťuje drát vypjatý od vrcholu do stran, kde se přivazuje k šikmým zajišťovacím kolíkům. Hřeben rohatiny se sestává z tyčoviny položené vodorovně z jedné vidlice nad druhou. (Kokeš, 1974)



Obr. č. 2 – Rohatina

Koroptví boudy mohou být buď dočasné nebo trvalé. Dočasné zřizujeme z chvojí, rákosu, kukuřičné slámy apod. Nejjednodušší boudou je kůl zaražený do země a k němu při špičce přivázané 3-4 m dlouhé větve, nejlépe jehličnaté, druhým koncem upevněné k zemi, tvoří jakýsi stan. Stěny se dobře

propletou kratšími větvemi, jen při zemi se nechají mezery, kterými koroptve vbíhají a vybíhají ven.

Boudy mívají též dřevěnou kostru, krytou rákosem, třtinou, chvojnám nebo slámou, někdy se staví i boudy trvalého rázu, obvykle z prken. Poblíž boudy má být zřízen z roští kryt na ochranu koroptví před dravými ptáky. (Frost 1975)

1.2 Myslivecká zařízení pro chov vodního ptactva

V dnešní době si mnoho mysliveckých sdružení kromě bažantů chová, ať už pro vlastní potřebu tak i pro poplatkové hony, divoké kachny. Hlavní podmínkou takového chovu je mít v honitbě vhodný rybník. Samozřejmostí je také dohoda s majitelem rybníku, protože pro myslivecký chov kachen je nutná úprava jeho prostoru a okolí. Vhodné jsou malé ostrůvky či meliorace části pobřeží. Ty je dobré osázet krytem tvořeným ideálně olší, vrbou a křovisky. Důležitým faktorem je i přítomnost rákosin.

Oproti kurovitým ptákům mají kachny trávící ústrojí přizpůsobeno pro přijímání potravy jiného složení. Jelikož divoké kachny tráví většinu svého života na vodě, tam kde nezamrzá, tvoří živočišná potrava až 70 % jejich celkové spotřeby. Pro dobrý chov je vhodné kachny přikrmovat celý rok. Na podzim kachnám předkládáme ječmen, kukuřici, krouhanou řepu a doplňujeme to všechno vařenými bramborami. Jakmile začne mrznout, je vhodné stravu doplnit krmivem bohatým na bílkoviny a tuk, jako jsou luštěniny, slunečnicová semínka, žaludy a jetelové drošky. Na jaře před hnízděním nabízíme kachnám naklíčené žaludy a obilniny, abychom jich co nejvíce udrželi na chovném rybníce. Výborným krmivem pro kachny je i pivovarské mláto. (Žalman, 1994)

Mezi tato zařízení patří:

- voliéry pro chov vodních ptáků,
- zásypy a odpočívadla vodního ptactva.

1.2.1 Voliéry pro chov vodního ptactva

Ve výše popsaných chráněných místech pak můžeme zhotovit chovnou voliéru. Taková voliéra může mít různé rozměry, záleží na prostoru a množství chovaných jedinců (0.5 m² na jeden kus). Nejčastěji jsou ale velikosti 3 x 7 m a výšky 2 m. Zhotovujeme jí z pozinkovaného pletiva o velikosti ok 3 x 3 cm či 5 x 5 cm. Pletivo pro ochranu před predátory zapouštíme minimálně 10 cm do země. Do každé voliéry samozřejmě potřebujeme vrátka. Součástí chovné voliéry musí být i přístup k vodě a pultová krmítka. (Žalman, 1994)

Tento typ chovného zařízení se může použít přímo pro chov či pro vypouštění už větších kusů několik týdnů před plánovaným odstřelem.



Obr. č. 3 – Voliéra pro chov kachen

1.2.1 Zásypy pro vodní ptactvo

Mezi nejvhodnější krmeliště především na vodních plochách o malé rozloze patří plovoucí plošiny - vory. Zhotovujeme je z několika kusů k sobě připoutané hrubé kulatiny. Na té se zřídí pevná prkenná podlaha orámovaná

na okrajích přibitými latěmi o výšce 5 cm, aby nevypádal zob do vody. Tyto vory jsou ke břehu připoutané řetízky, což má nespornou výhodu v tom, že při stoupání hladiny nedojde k jejich zatopení a při doplňování krmiva jednoduše vor přitáhneme ke břehu, doplníme a pak jen zas odstrčíme. (Kokeš, 1979)

Dále pro divoké kachny zle zřídit zásyp na vodě či v její blízkosti. Pokud stavíme zásyp nad vodou, měl by být zhruba 30 cm nad hladinou, kvůli možnému vzednutí hladiny, na kůlech zatlučených do dna. Břehový zásyp má pak podobnou konstrukci jako výše popisované bažantí zásypy. S malým rozdílem, že ke kachnímu zásypu musí být směrem do vody přidělán výstupní můstek s pohyblivým kloubem a na konci s plovákem, který zajišťuje odpovídající náklon lávky k výši vodní hladiny. (Vach, 1999)



Obrázek č. 4 – Plošina se samokrmítkem

1.2.3 Odpočívadla pro vodní ptactvo

Za odpočívadla pokládáme jednoduché přístřešky. Tvoří je pultová střecha z rákosu, nesená čtyřmi či více kůly z dubové kulatiny zaraženými do rybníčního dna. Opět ponecháváme stříšku alespoň 0,5 m nad hladinou

kvůli stoupání hladiny. Takový přístřešek stavíme na klidné místo v průsecích pobřežní vegetace. Jeho hlavní funkcí je, aby pod ním v zimě nezamrzla vodní hladina. Zvěři také poskytuje kryt před dravci a nepříznivými klimatickými jevy.

1.3 Zařízení pro srstnatou zvěř

Přikrmování zaječí zvěře v dnešní době, kdy jeho stavy povážlivě klesají, nabývá na významu a je proto vyžadována zvýšená pozornost a péče. Z objemového krmiva je pro zajíce vhodná sušená luční tráva, vojtěška či jetel. Z jadrného krmiva zajíci preferují ječmen a oves. Mezi dužnaté krmivo vhodné pro zajíce řadíme krmnou cukrovou řepu, topinambury, mrkev a krmnou kapustu. Pro krmivo si zajíci chodí během pozdního odpoledne nebo brzkého rána. Zaječí zvěř přikrmujeme od listopadu do března. (Kučera, 2002)

Sem můžeme zařadit tato zařízení:

- krmelce pro zajíce,
- slaniska,
- dřevěná krmítka samostatná či spojená s krmelcem.

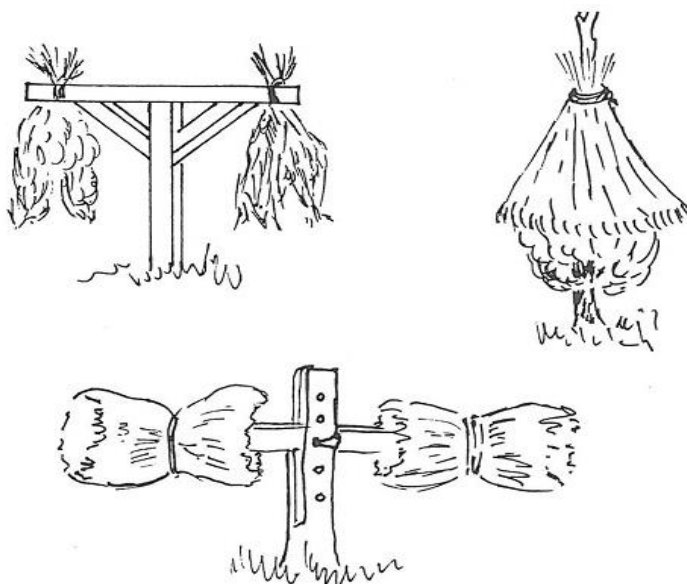
1.3.1 Krmelce pro zajíce

Krmelce pro drobnou srstnatou – zajíce či králíky, si lze představit jako zmenšené krmelce pro vysokou. Jsou sice nízké, ale prostorné. Konstrukce dřevěných jeslí se skládá z čtyřech do x tvarovaných stojen, jež nesou současně jak žebřiny o rozteči 5 – 10 cm, tak i sedlovou střechu. Střechu tvoří nejčastěji lepenka či vlnitý plech. Lze použít i rákos ve smyslu doškové struktury. Z boků jeslí může být umístěno břevno, které částečně zabrání vytahování sena vrchem a zároveň nesmí bránit volnému přístupu pro plnění. Jesle mohou být doplněny korytkem na jadrné krmivo. (Kučera, 2002)



Obrázek č. 5 – Zaječí krmelec

Pokud nemáme dostatek možností pro umístění jesliček, můžeme pro zajíce zřídit i jednodušší kozlíky. Jejich nosným prvkem je dřevěný kolík zatlučený do země, na který je ve výšce 0,5 m příčně přitlučena nosná příčka, sloužící k upevnění otýpek. Dále můžeme otýpky objemového krmiva zavěsit do okrajových stěn remízků. Takto však předkládáme jen menší objemy a často doplňujeme kvůli vlhnutí. (Žalman, 1994)



Obr. č. 6 – Další typy krmeleček pro zajíce

V blízkosti krmelců pro zajíce je vhodné zvěři předkládat i samostatné větve ohryzových dřevin (plevelné listnáče a ovocné stromy).

1.3.2 Slaniska

Sůl je nezbytnou součástí života jak nás lidí, tak i volně žijících živočichů. Sodík obsažený v soli pomáhá neutralizovat průjmové účinky draslíku. Zajícům sůl předkládáme v dutých kůlech, solnicích, nejlépe z osikového dřeva. Solníky umísťujeme poblíž krmelců a ohryzových větví, aby si zajíci zvykli na tato místa pro předkládanou sůl chodit. 100 zajíců za jeden rok v honitbě spotřebuje asi 8 kg soli. (Žalman, 1994)

1.3.3 Krmítka

Drobné zvěři srstnaté je dobré předkládat i jadrné krmivo. Nejlépe oves, který je nejvhodnější pro svůj vysoký obsah celulózy a stimuluje peristaltiku střev, lze jej také doplnit částečně otrubami, do kterých lze přidat též kokcidostatika (pro tento účel se však vyrábějí i speciální granule nebo tzv. krmné bloky s aplikací léčiv). Na jadrné krmivo zřizujeme obdélníková krmítka o potřebných rozměrech a krytá střechou. Ideální jsou rozkládací, aby se dala snáze čistit. Do těchto krmítek nevkládáme dužnaté krmivo, mohlo by v něm hnit a snižovat tak kvalitu ostatního krmiva. Malé korýtko může být součástí jeslí na objemové krmivo. (Kučera, 2002)

Krmítka jsou nejčastěji dřevěná, z prken nebo vydlabaná do kmenů. V poslední době se objevují i krmítka betonová, s těmi je ale poměrně těžká manipulace. Umísťujeme je pod zaječí jesle nebo samostatně na vlastní stojny do blízkosti krytých stanovišť či malých remízků. (Rahn, 2008)

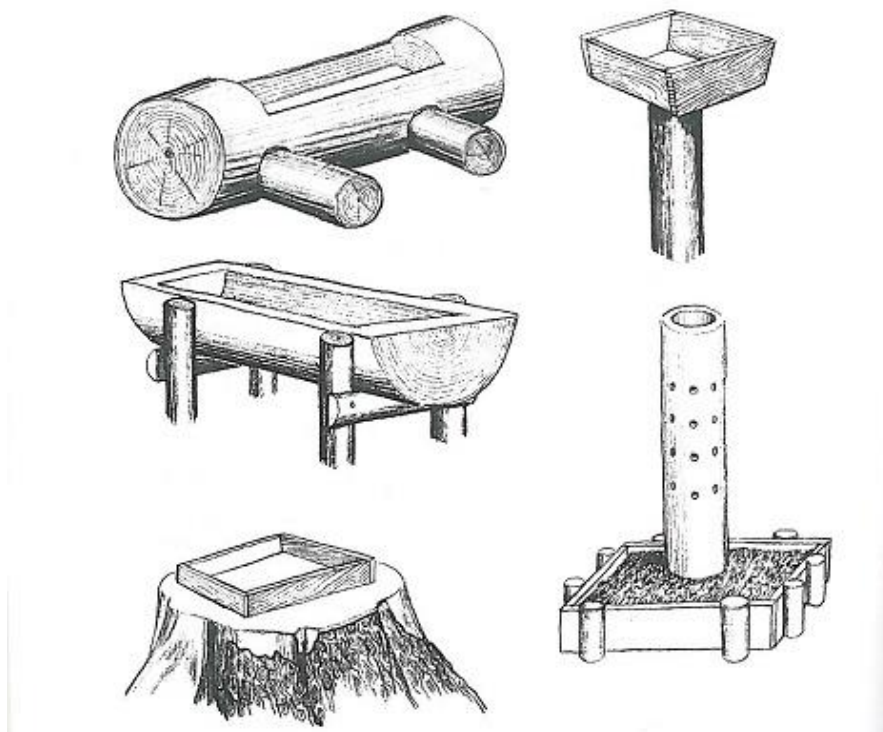
Dužnaté krmivo je především zdrojem pitné vody a eventuálně i některých vitamínů. Patří sem topinambury, krmná řepa, jablka apod., které pohazujeme buď na zem, nebo ho můžeme napichovat na nízké kůly.

Pro zaječí zvěř je typické, že nevyhledává krmelce, a proto je musíme stavět tam, kde se vyskytuje. Nejlépe nám to ukáží samotné zaječí ochozy.

Stejně jako u většiny ostatních druhů zvěře je nutné zajetí krmelce zabezpečit proti ostatní zvěři, zejména spárkaté. Lze však využít krytých bažantích zásypů, které zajíci rádi navštěvují. K zabezpečení krmelců je vhodné využít třeba i stará pole z oplocenek, ze kterých lze vytvořit malou ohrádku a uvnitř postavit stříšku nad krmením. Protože zajíci si rádi vyskočí do krmítka s jádrem a znečistí jej trusem, je vhodné předkládat jádro do zmenšených kopií automatických krmítek pro srnčí zvěř. Krmítko s jádrem by mělo být postavené též uvnitř ohrádky, aby k němu nemohlo srnčí.

Nejlepší formou příkrmování zajíců je však zakládání políček nebo remízků s cíleným složením plodin tak, aby nedocházelo k potravním stresům a následným úhynům zajíců. Vhodné jsou tedy takové kombinace jako je např. jetelotráva, vojtěška, ozim, které zajišťují nepřetržitý zdroj potravy. Existují však i moderně sestavené speciální směsky o desítkách komponent, obsahující všechny pro zajíce potřebné rostliny (informace v Institutu ekologie a chovu zvěře).

(Myslivost, 2003)



Obr. č. 7. - Krmítka

1.3.4 Zásobníky krmiva a sušárny

Nezbytnou součástí každé honitby, kde máme snahu o příkrmování zvěře v období její nouze jsou bezesporu i zásobníky krmiva. Mezi taková skladiště patří například seníky. Jedná se o stavby kryté sedlovou střechou, otevřené či uzavřené ze všech stran. Prostor v podkroví je vhodný pro uložení letniny. Seníky vždy stavíme dřevěné, nejlépe z hrubé tyčoviny. Takové seníky jsou vzdušné a uskladněné krmivo v nich snadno dosychá. Před účinky deště bráníme větším přesahem střechy (okolo 0,5 m i více). Za základnu seníku postačí obdélník o rozměrech 5 x 6 m, výška bočních stěn 2 - 2,5 m, výška hřebene 5 m. Vchodem do seníku bývají dvoukřídlá vrata v čelní stěně. Seník není vhodné spojovat se sklady pro ostatní krmivo jako je třeba ovoce či jádro. Zato ale není na škodu seník spojit s krmelcem, toho se však využívá spíše pro zvěř spárkatou.

Z ekonomického důvodu stavíme seníky poblíž lesních cest. Je to dobré pro snazší roznos krmiva po honitbě. Seníky není však vhodné stavět poblíž starších porostů, aby se do nich nedostávala vlhkost. (Kokeš, 1974)

Dalším konstrukčně jednoduchým zásobníkem je takzvaný oboroh. Tvoří ho čtyři kůly z kulatiny, rovné, hladce osekáné a zakopané do země (vhodné je předtím impregnovat ochranným nátěrem). Tyto kůly utvoří mezi sebou čtverec o straně 2 m. Střecha sedlového tvaru nasedá na kůly ve výšce od 2 do 6 m a je povětšinou z prken nebo vlnitého plechu. V místech, kde má volně klouzat po kůlech jsou v ní kruhové otvory.

Před uskladněním musíme nejdříve ale seno usušit. K tomu nám slouží jednoduché sušáky jako rozsochy, harfy či „áčka“.

Rozsochy jsou vlastně vršky jehličnatých stromů, dole zašpičatělé pro ukotvení do země a s ponechanými pahýly větví v přeslenech. Podobně se místo jehličnatých stromů dají použít i kůly z tyčoviny, které ve vzdálenosti asi 0,4 m nad sebou provrtáme a vzniklými otvory vložíme příčky do kříže. Při sušení rozsoch obkládáme píci tak, že začínáme na nejnižším kříži a postupujeme nahoru, nikdy by se však neměla dotýkat země. Píci je vhodné nejdříve dobře

předsušit volně na zemi.

Pro lesní palouky a políčka je výhodná takzvaná harfa, kterou zbudujeme ze dvou kúlů od sebe vzdálených asi 2 m, jež jsou navzájem spojené čtyřmi příčkami a ukončené stříškou.

Áčko je jednoduchou konstrukcí složenou ze tří kúlů nahoře do sebe opřených a opatřených příčkami. Má tvar jehlanu. Může sloužit i pro delší uskladnění sena, protože po vrchní části kupky odtéká dešťová voda mimo, uvnitř zůstává stále suché.

Jako zásobník jadrného krmiva může posloužit mnoho věcí, které jsou více či méně vhodné pro tento účel. Krmivo může být uskladněné v pytlích, sudech, paletových kontejnerech či ve vacích. Základním kritériem je však respektování všech změn a procesů, které u uskladněného jádra probíhají. Ať už jde o posklizňové dozrávání, dýchání či napadení všemožnými škůdci. Vždy je však důležité přísně dbát na kvalitu krmiva pro drobnou zvěř. Předkládáním nekvalitního krmiva totiž zvířatům škodíme ještě víc než nepředkládáním vůbec žádného.

1.4 Odchyt a lov drobné zvěře

V historii České i Slovenské myslivosti měl odchyt drobné zvěře (zajíců, koroptví, bažantů a jim podobných) značný význam, ovšem v současnosti se tato činnost pro většinu mysliveckých sdružení stává spíše výjimečnou. Odchyt pernaté zvěře byl prováděn do různých typů sítí, ale dnes upadá v praxi do zapomnění, a tak je doposud místně uskutečňován pouze odchyt zajíců do tenat. Jednoduchým a srozumitelným způsobem jsou metody odchytu drobné zvěře popsány v publikaci Myslivosť z roku 1975 od autorského kolektivu, který vedl P. Forst.

Zvěř pternatá se odchyťavala do takzvaných náhonců. V podstatě se jednalo o síť vysokou 6 m a cca 200 m dlouhou, s oky o velikosti 5 x 5 cm a napnutou mezi tyčemi. Bažanti nebo koroptve po nárazu do této sítě sklouzávají do jakési kapsy, vytvořené uvázáním vodícího lanka sítě ve výši 175 cm nad zemí. Zároveň pod pozvednutým okrajem pak může bez poranění

proběhnout srnčí zvěř a zajíci, kteří by nám mohli síť poničit.

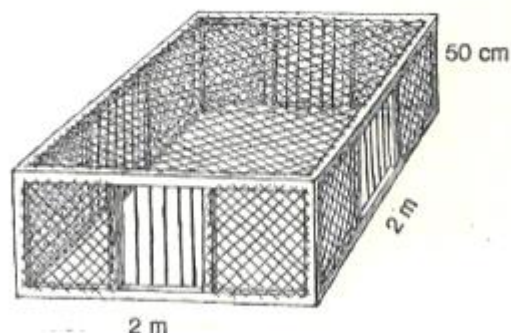
Koroptyve je možno lapat také do rukávnicku, do kterého je pomalu natlačována. Jako rukávnick bylo označováno zařízení používané pro odchyt koroptyví, ale také pro odchyt mladých bažantů. Skládalo se ze zábradel, nebes, můstku a bludníku. Zábradla bývala složená z polí o výšce 70 cm a stavěla se v celkové délce cca 15 m. Formována byla do tvaru křídel, maskovaná větvemi a travinami a měla za úkol svést pomalu natlačovanou zvěř do vlastního bludníku. První částí bludníku jsou nebesa, která tvoří rozšířenou předsíň. Hlavní částí je protáhlý pytel, který má nálevkovitý tvar. V jeho první třetině se nachází sklápějící se můstek v podobě jednoduché houpačky, který převážením při přechodu zvěře na druhou stranu jí pak zabraní v návratu.

Dalším síťovým systémem pro odchyt bažantů a koroptyví jsou tenátka, která již také v praktické myslivosti pomalu upadají v zapomnění. Zvěř je do tenátek, která nemusí být vysoká (postačí 1 m), pomalu natlačována. Tenátka jsou přitom subtilnější obdobou zaječích tenat. To znamená, že jádro (prostřední síť) má oka o rozměru 5 x 5 cm a zrcadlová síť oka o rozměru 16 x 16 cm. Při jejich použití je doporučováno hlasité nahánění bažantů. Ovšem ze zkušeností je známo, že se lépe uplatňovalo pomalé, nehlučné nahánění, při kterém zvěř nevzlétává, ale vbíhá do tenátek. Pak bohatě postačí tenátka pro pernatou i do výše zmiňovaného jednoho metru výšky.

Pro individuální lov pernaté zvěře odchytem je možno použít zásyp s nastraženým podražcem. Je to síť odpovídající svými rozměry zásypu (např. 2 x 2 m s oky 5 x 5 cm), připevněná volně k rámu, který je instalován v zásypu nad krmivem, podepřený na jedné straně asi metrovou tyčkou, která je v okamžiku přítomnosti zvěře podražena zatažením za provázek.

Časově nenáročný je odchyt pernaté zvěře do vlčku (využívaný ale více pro odchyt městských holubů než zvěře v rámci myslivosti). Jedná se o samočinnou past. Vlček je v podstatě klec potažená pletivem nebo sítí o rozměru asi 2 x 2 m, vysoká 0,5 m. Ve stěnách vlčku jsou otvory, opatřené zavěšenými drátěnými dvířky, které jdou otevírat nadzdvížením po celé délce nebo jen v jedné části - samozřejmě jenom směrem dovnitř. V případě podražce i vlčku je nutno počítat s delší dobou (dny, týdny), než je zvěř začne

bez podezření využívat. Pak teprve přistoupíme k vlastnímu odchytu.



Obr. č. 8 - Vlček

Ještě méně časté a opravdu zastaralé způsoby uvádím dále. Jsou jimi příkrajníky (přívlače, přívlačce, tyrasy), které se používaly k lovu koroptví za pomoci loveckých psů - ohařů. Pes vystavující zvěř byl i s okolní krytinou překryt obdélníkovou sítí, která byla na zadním konci opatřena zátěží. Na přední straně mívala síť v rozích dvě dřevěné tyče, za které byla se zdviženým čelem natažena přes hejňko. Koroptve byly po vyplašení do této sítě schytány. Délka sítě dosahovala až 15 m (minimální délka pro odchyt koroptví se udávala asi 6 m) a její šířka byla jen o málo menší.

Zvláštní malé příkrajníky se používaly rovněž k lovu králíků.

Byly to čtvercové sítě o straně přes 1 m se zátěžemi v rozích. Podobné byly rovněž králíčí měchy, které měly tvar pytle se zdrhovací šňůrou. Takovou sítí se po vpuštění psa nebo fretky pod zem překryl vstup do nory a vypuzená zvěř byla lapena. Tyto sítě se také používaly jako doplněk při norování, kdy se přebytečné vstupy jistily tímto způsobem.

Jako pomoc pro natlačování koroptví do sítí se používal tzv. štít. Byl to obraz pasoucí se krávy na plátně o rozměrech 2 x 2 m, plátno bylo napnuto na rámu opatřeném dole bodcem, aby se dalo upevnit do země. Jindy se používala pouhá maska kravské hlavy, kterou si měl lovec na hlavě. Použití štítu pracovalo s poznatkem, že se zvěř pasoucího se dobytka nebojí, ale pomalu před ním ustupuje požadovaným směrem. Obdobně se bylo možno

přiblížit i k pasoucím se husám, divokým kachnám při břehu.

Odchyt zaječí zvěře je prováděn do zaječích tenat. Jsou to v podstatě dvě sítě, vnější zrcadla, o velikosti ok 25 x 25 cm, a jedna vnitřní síť - jádro, s oky 5 x 5 cm. Zrcadlo je vypnuté na tzv. soškách (tyčích), jádro zůstává volné. Zajíc, který vběhne do tenat, prorazí zrcadlem a narazí na hustší jádro, které se s ním provlékne zrcadlem na druhé straně, takže zajíc vězí jakoby v síťové tašce. Vlastní nahánění zajíců začíná teprve, když křídla leče dosáhnou úrovně tenat. Chytači, osoby, které vyjímají zamotané zajíce z tenat, leží asi 15 - 20 m před nimi a mají nachystané přepravky. Úspěch odchytu závisí na vhodném umístění tenat v terénu a správné práci honců. Tenata se staví tak, aby byla v terénu nenápadná. I dnes některá sdružení provádí odchty a jde stále o vítaný zdroj financí. (Myslivost, 2008)

Lov drobné zvěře

Mezi opatření týkající se chovu a péče o naši drobnou zvěř rozhodně musíme zařadit i její lov. Zákon připouští v případě lovu drobné zvěře pouze společný lov. Vžilo se pro něj označení hon. Má-li být hon úspěšný, vyžaduje řádnou přípravu a pevné řízení a od všech účastníků pak i bezpodmínečnou kázeň.

V přípravách honu je nejdříve nutné určit prostor, kde se bude honit a určit pak jednotlivé leče. Podle těchto specifikací včetně přihlídnutí k terénu a někdy i počasí se pak stanoví vhodná forma a typ lovu.

Před zahájením samotného lovu vedoucí honu seznámí všechny přítomné s počtem a sledem lečí, potřebnými signály a rozdělí lovce mezi závodčí, kteří je odvedou na místo. I honci v leči mají svá pravidla, kterými se musí řídit, jako dostatečné rozestupy a stálé vyrovnání řady. Při honění musí postupovat pomalu a řádně klepat do krytiny.

Hon končí výřadem, k němuž se musí dostavit všichni účastníci. Je zde provedena poslední evidence úlovků a vzdán hold ulovené zvěři.

Společné lovy se během doby rozdělily na několik různých druhů. Nejčastějšími jsou však ploužení, kruhová leč a nahánka. Každý druh má pak ještě několik podtypů, které zcela postačí pro všechny podmínky.

Ploužení a leč

Ploužení má celkem tři podvarianty. Ploužení prosté, kdy honci a střelci nastupují do jedné řady střídavě a postupují pak lečí společně. Vedoucí honu je uprostřed a závodčí po krajích řady. Vždy je samozřejmě potřeba postupovat proti směru větru. Tento typ je vhodný především pro lov zajíců v polních honitbách, jelikož vychází z poznatku, že vypíchnutý zajíc utíká do stran nebo zpět. Při Českém ploužení je základní řada střelců a honců doplněna dalšími střelci, postupujícími za sebou asi ve vzdálenosti 60 m před krajními střelci základní řady. Celý útvar se dá představit jako pohybující se obdélník s čelní otevřenou stranou. Při českém ploužení je zakázáno střílet dozadu za sebe. České ploužení je vhodné v poli i lese pro menší počet střelců. V řadě lečí však postupují vpřed pouze honci a lovci postupují pomalu na křídlech. Před ukončením dané leče přední střelci uzavřou čelo a honci na ně zbylou zvěř natlačí. Tento typ se nazývá ploužení s křídly. Dobře se hodí pro lesní části honiteb v obtížně přehledném terénu.

Kruhová leč je náročná na přípravu a vyžaduje bezvadné vedení. Vedoucí honu při ní vypouští z jednoho místa, střídavě vpravo a vlevo střelce a honce. Když k sobě závodčí obou stran dojdou na konci a je tak utvořen kruh, obrátí se čelem do středu kruhu a stejným směrem pak pomalu postupují. Je důležité udržovat rozestupy a neustále vyrovnávat, aby nedošlo k formování pytle, kterým by zvěř unikla. Jakmile se střelci dostanou k sobě do vzdálenosti, kdy by se navzájem mohli střelbou ohrozit, vedoucí zastaví postup. Samozřejmě se po celou dobu střílí jen ven z kruhu. Pouze honci nakonec kruh dotlačí. Za žádných okolností není přípustné, táhnout zalícenou zbraní řadou střelců. (Drmot, 1998)

Naháňky a lovecké záštity

Naháňka je takový typ lovu, kdy zúčastnění střelci stojí na určených stanovištích a honci zvěř na ně nahánějí. Střelci stojící pouze na čelní straně leče tvoří takzvanou představenou leč, stojí-li i po stranách jedná se o leč obstavenou, a pokud je leč střelci úplně uzavřená, jedná se o leč obstoupenou, která je současně nejpoužívanější. Stanoviště střelců při naháňce mohou být v určitých případech opálena záštitami, které mají skrýt pohyby střelce.

(Frost,1975)

Záštita je jednoduché krycí zařízení většinou zbudované z větví či prken, pak má podobu boudy. Dalším materiálem použitým na její stavbu může být i kukuřičná sláma a rákos. Slouží tedy primárně k ukrytí střelce při lovech honech na pernatou, aby jej zvěř nemohla do poslední chvíle spatřit. Většinou jde o zařízení dočasné. Jedinou podmínkou záštit je, aby byly zhotoveny z přírodního materiálu a zapadaly svým vzhledem do okolí. Každá odchylka od přirozeného stavu okolního krytu vzbuzuje u zvěře nejistotu a činí jí opatrnější.

Jestliže záštitu vybavíme jednoduchou sedačkou, hovoříme pak o **zásedce**. Rozměry záštit musí odpovídat požadavku pohodlného a skrytého pohybu lovce, výška jejich průzorů musí umožňovat dobrý výhled a tím spolehlivou střelbu. Specifickým druhem záštit jsou ty budované pro lov vodního ptactva. Nachází se totiž často přímo nad vodní hladinou na pilotech zaražených do dna a lovci jsou na ně dopravováni na loďkách. (Drmota, 1998)

1.5 Zvěřní políčka

V dnešní době jsou více než některá malá zařízení pro chov a péči o drobnou zvěř využívána takzvaná zvěřní či myslivecká políčka. I když nejsou tak úplně stavbou, stále jsou uměle zakládána člověkem a v této práci tak mají své místo.

Pokud je takové políčko dobře založené, zajišťuje pak komplexní péči o zvěř co do potravy a krytu. Vylepšují také celkovou úživnost honitby, což pomáhá jako prevence před působením škod zvěří. Proto by se zakládání takových to zvěřních políček na území honitby mělo stát prioritou každého

mysliveckého sdružení.

Myslivecká políčka pro zvěř mají velký význam především v lesních honitbách, ale důležitou součástí jsou i ve smíšených a polních honitbách, a to především tam, kde dnes již převažují zemědělské monokultury pěstované na velkých lánech polí bez mezí. I když popularita zvěřních políček stoupá, stále se setkáváme se situací, kdy se políčka minou účinkem. Zvěřní políčka by měla tvořit v ideálním případě asi 4 – 5 % honitby.

Při jejich zakládání je vhodné využívat míst, která mají výhledově zůstat trvale odlesněna, jako například plochy pod elektrickým vedením či je zavádíme v místech, která jsou méně přístupná zemědělské technice, nebo se jejich obdělávání zemědělčům nevyplatí z hlediska využití malé plochy. V počátcích může být také problém s pronájmem orných ploch pro užívání na potřeby mysliveckého sdružení, když to však překonáme, nastává hlavní otázka osevního postupu.

Pro hospodaření na mysliveckých políčkách je zcela nezbytné, aby sdružení vlastnilo alespoň základní zemědělskou techniku. Výhodou se stává, když je členem mysliveckého sdružení soukromý zemědělec nebo zaměstnanec zemědělského družstva. Dostupnost techniky a dalších prostředků, v kombinaci se zkušeností takovýchto zemědělčů jsou správnou cestou k úspěchu. Většinou zakládáme políčko na dřívě neobdělávaných plochách, neměli bychom tak opomenout zúrodnění půdy v podobě přírodního hnojení a odstranění nevyhovujícího plevelu. Vhodný osevní postup je třeba naplánovat dopředu a na několik následujících let. Nejvhodnější je střídat plodiny přibližně v tomto postupu: pícniny, ozimy, okopaniny a jařiny.

Abychom poskytli dobrou pastvu drobné zvěři, můžeme rozdělit políčko do několika pruhů různých rostlin. Na těchto pruzích dále separujeme jednotlivé druhy, čímž zamezíme ujmoutí pouze dominantních plodin. Členění políčka nám také poskytuje možnost lépe kontrolovat růst, abychom zabránili předčasnému vypasení.

Termín setí rostlin na políčka je poměrně variabilní. Vzhledem k tomu, že o sklizeň se stará sama zvěř, můžeme některé plodiny vysévat mnohem

později než je běžná praxe v zemědělství. Celkový charakter políčka by měl být pro zvěř celoročně výhodný. Velkou chybou by bylo, kdyby políčka zůstala přes zimu holá. Rekultivaci proto provádíme až zjara následujícího roku.

Při tvorbě osevního postupu dbáme na různorodost, nejzávažnějším kritériem ovšem bývá dostupnost semen. Musíme si vždy dobře rozmyslet, na které plodiny se zaměříme, abychom dosáhli úrody v době, kdy na zemědělské půdě je už po žních.

Co se týká samotných druhů rostlin využívaných na zvěřních políčkách, uvedme si například okopaniny, které se stále více dostávají do podvědomí myslivců. Sem patří topinambur hlíznatý (*Helianthus tuberosus*) což je trvalka s hlízovitým oddenkem, nazývaná někdy také „malá slunečnice“. Lodyha dorůstá obvykle kolem dvou metrů. Topinambur pochází ze Severní Ameriky a je pěstován jako krmivo, rychle se rozrůstá, množí se hlízami podobně jako brambory a tvoří dočasné remízky a kryty. Sázíme i brambory, sejeme mrkev a řepu. Přírozenou krytinu tvoří i porost kukuřice, kterou zvěři po dozrání vylamujeme a slunečnice. Dále lze využít i krmnou kapustu, která v prvním roce vegetace poskytuje vysoké výnosy kvalitní, dobře stravitelné píče, a ve druhém roce sklizeň semen. Zvěři je vyhledávána především v době strádání i pod sněhovou pokrývkou. Drobnou zvěři je využívána jako celoroční kryt. Svazenka a pohanka také tvoří vhodný úkryt pernaté zvěři. Dočasný remíz nám může poskytnout i rákos nebo ostřice. Víceleté pícniny a trávy může zvěř nejen spásat, ale můžeme je také usušit na seno pro zimní dokrmování. Vhodné pro to jsou takzvané jetelo-trávy (jetel luční, kostřava, lipnice, vojtěška). Poskytují různorodou a chutnou pastvu od jara do podzimu a jsou relativně nenáročné na pěstování.

Z obilovin vhodných na zvěřní políčka bychom neměli opomenout oves. V osevních postupech zlepšují luskoviny půdní úrodnost. K luskovinám patří například bob a lupina, které jsou pro políčka nejvhodnější.

Velmi podstatnou roli hraje oplocení políčka. Je důležité proto, aby nám zvěř nezničila hrabáním a okusem čerstvě vyseté plodiny. Oplocením můžeme docílit nemalých výnosů a dostatku potravy pro zvěř i v zimním období.

Prospěšné je vytvoření i malých napajedel v rámci mysliveckého políčka.

V blízkosti políček nebo v rámci nich vysazujeme plodonosné stromy jako dub letní, jírovec maďal, jeřáb ptačí, jabloň, třešeň ptačí a pro okus např. buk, habr, osiku, hloh, tavelník, bříza.

Rostlinná skladba ale ve výsledku závisí jen na naší fantazii a množství času. Správně udržované zvěřní políčko se stane domovem a útočištěm nejen drobné zvěři. Finanční náročnost políček je ale velkým kamenem úrazu pro jejich základní a následné udržování. Proto by mohla být možnost zavedení dotací vhodným impulsem pro jejich zavádění ve větší míře.

Měli bychom si zapamatovat, že zvěřní políčko by mělo být místem, kam se zvěř uchyluje před nebezpečím, proto je vysloveně neetické zakládat je jako budoucí lovecká stanoviště. (Myslivost, 2013)

2. Honitba, bažantnice a odchovna

2.1 Honitba

Právní režim honebních pozemků je upraven zákonem č. 449/2001 Sb., Zákon o myslivosti, v platném znění. Honitba je ze zákona definována jako soubor honebních pozemků jednoho nebo více vlastníků, které jsou určeny v "Rozhodnutí" státní správy myslivosti. Rozhodující a základní podmínkou pro uznání honitby příslušným orgánem státní správy je dosažení minimální výměry 500 ha souvislých honebních pozemků.

Při tvorbě honiteb se nepřihlíží k hranicím katastrálních území, územních obvodů obcí nebo krajů. Hranice honiteb se mají, pokud je to možné, krýt s hranicemi přírodními v terénu zřetelnými (například vodoteče, cesty, silnice). Při tvorbě honiteb se musí přihlížet k jejich tvaru. Nelze tedy vytvořit ani uznat honitbu, která má tvar úzkého pozemkového pruhu v nejširším místě širokém jen 500 m, i když by dosahovala stanovené minimální výměry. Toto ustanovení se netýká okrajových částí honitby, tzv. výběžků. Stejně je nutno bránit vzniku hranice honitby, kterou by tvořilo rozhraní zemědělských a lesních pozemků. Za tím účelem se při tvorbě honiteb provádí vyrovnání hranic honiteb výměnou honebních pozemků nebo jejich přičleněním.

Držitelem honitby je osoba, které byla rozhodnutím orgánu státní správy myslivosti honitba uznána, uživatelem honitby je držitel honitby, pokud honitbu využívá sám, nebo osoba, které držitel honitby honitbu pronajal, za vlastníka honebního pozemku se pro účely tohoto zákona považuje i právnická osoba, která byla k výkonu vlastnických práv státu a jiných majetkových práv státu na pozemcích ve vlastnictví státu zřízena nebo založena. (Úryvek ze zákona o myslivosti č. 449/2001 Sb.)

Z mysliveckého pohledu představuje honitba s kmenovými stavy zvěře základní výrobní prostředek mysliveckého hospodaření. Podle procentuálního zastoupení lesa, zemědělských pozemků a vodních ploch dělíme honitby na polní, lesní, smíšené a někdy i vodní.

Pokud je v honitbě více, než 75% zemědělsky využívané plochy hovoříme o ní jako o polní s výskytem převážně v nížinných nadmořských polohách a s převládajícím chovem a lovem drobné zvěře. Honitby, jež jsou z 75% tvořeny souvislými lesními komplexy, řadíme mezi lesní. Jejich výskyt můžeme předpokládat v oblastech pahorkatin a vyšších horských poloh. Nezřídka se však lesní honitby dají najít i v nížinách v podobě ucelených lužních lesů. Tyto honitby bývají bohaté na zvěř spárkatou.

Nejrozšířenější jsou ale honitby smíšené, tvořené zhruba půl na půl zemědělskými plochami a lesními celky, doplněné o vodní plochy. V těch je realizován lov jak spárkaté tak i drobné zvěře.

Pro potřeby chovu zvěře je nutná důkladná charakteristika, která vystihuje podmínky prostředí honitby. Podle toho je posléze honitba zařazena do jakostní třídy, která vyjadřuje její vhodnost pro chov určitého druhu zvěře. Toto zařazení do jakostních tříd provádí příslušný okresní úřad ve spolupráci s komisí odborníků. Zařazení je nezbytné, protože stanovuje minimální a normované stavy zvěře, požadovaný poměr pohlaví a udává koeficient očekávané produkce. (Vyhláška 491/2002 Sb.)

V dlouhodobém měřítku je nutné počítat s tím, že životní prostředí naší zvěře se bude stále zmenšovat, honebních ploch bude ubývat, a že změny působené vlivem modernizace zemědělství i lesní výroby, a v neposlední řadě i průmyslové výroby mají vliv na zdraví a početní stavy lovné zvěře. Proto je prvořadým úkolem mysliveckých sdružení ochrana tohoto životního prostředí. V souvislosti s tím je nutné uvažovat takzvanou úživnost honitby. Rozumíme tím vlastně druh a množství dosažitelné potravy spotřebované zvěří bez většího působení škod v odvětví zemědělské a lesní výroby na pěstovaných kulturách. Zásoba této potravy se však v průběhu roku mění. V době vegetační je úživnost dobrá s měnícím se ročním obdobím, a tedy především se sklizní zemědělských plodin na podzim úživnost rapidně klesá, až do zimy, kdy je nejhorší. Úživnost se ale liší i podle klasifikace honitby na lesní a polní, protože například v nížinách s převahou polních honiteb je velkým problémem pro zde sledovanou drobnou zvěř pěstování jednoho druhu plodin na rozsáhlých jednolitých lánech polí a její časté chemické ošetřování. V důsledku toho mizí bylinné patro, které je životním prostředím pro hmyz, který je důležitý především pro výživu mladé zvěře pernaté.

Těmito vlivy, byť v období vrcholení vegetace, zvěř trpí monodietou a je nucena přijímat omezené množství druhů potravy a následně hladoví. Velkým problémem dnešních polních honiteb je i nedostatek krytu, právě kvůli sjednocování orné půdy a ničení remízků a mezí. Krytové podmínky jsou pro většinu živočišných druhů naprosto nezbytné. Ano, zvěř je sice od přírody vybavena krycím zbarvením, nicméně i takový zajíc, který se snadno přehlédne, když je zamáčkнутý v brázdě potřebuje úkryt před dravci a počasím.

Vhodným prostředím pro chov bažanta obecného jsou honitby v nížinách až mírných pahorkatinách do výše 500 m n.m. Daří se mu především tam, kde se střídají pole, háje, remízky a louky s malými lesními porosty a tekoucí vodou. Lesíky a houštiny vyhledává kvůli hřadování a jsou jeho zimovištěm. Je plachou zvěří vyhledávající si potravu přes den, rád se popelí a sluní. Důležitou složkou potravy dospělých bažantů jsou rostlinné produkty (semena a mladá tráva), pro kuřata je však nezbytná v raném stádiu vývoje živočišná složka (brouci, červi, létající hmyz). Tento fakt, v souvislosti s chemizací

zemědělství vedl k radikálnímu snížení stavů volně žijících bažantů a v dnešní době je tedy více méně jedinou možností pro následný odlov jeho umělý odchov. (Hanuš, 1975)

Chemizace a scelování pozemků za účelem velkoplošného hospodaření vedli ke snížení stavů i dříve hojných koroptví polních a křepelek polních, které mají podobné nároky jako výše zmíněný bažant obecný.

Další drobnou pernatou zvěří je kachna divoká, jejím životním prostředím jsou honitby s vodními plochami, jež mají zarostlé břehy, což skýtá kachnám úkryt a klid. Živí se především semeny, vodními a zemními rostlinami a asi z 20% její stravu tvoří živočišná složka. Kachny jako takové nejsou, co se týče svých nároků na honitbu nijak náročné, proto je jejich výskyt častý i na menších vodních nádržích. (Bouchner, 1972)

Zajíc je rozšířen po celém našem území. Nejlépe mu vyhovují pastevně bohaté a sušší nížiny, lze ho ale najít i v pahorkatinách, kde se střídají lesy, lesíky s remízky a poli, to vše až do výšky 1 000 m n.m. Je to samotářské zvíře žijící v teritoriu o poloměru až 5 km, kterému je věrné. Živí se trávami, bylinami, okusuje dřeviny (preferuje ovocné stromy, měkké listnáče a vinou révu). I pro tento druh je kamenem úrazu dnešní zemědělství vedoucí k jeho mizení. Záchranou variantou se pro něj stávají pastevní políčka a biopásy, kde zůstává zachovaná původní květena a kryt. (Kučera, 2002)

2.2 Bažantnice

Současný stav životního prostředí bažantů (ale i koroptví a dalších druhů užitkové pernaté zvěře) se natolik změnil, že se podstatně snížila možnosti přirozené reprodukce těchto druhů ve volných honitbách, ale dokonce i v bažantnicích. Souběžně s touto situací se ale začaly také zvyšovat požadavky na odstřel z důvodů především komerčních a sportovně-loveckých. Nemluvě o přínosu kvalitní zvěřiny. Východiskem z takovéto situace se stal umělý odchov.

Bažantnice se v našich zemích objevily už za Karla IV., kdy k nám z Kavkazu dovezeni první bažanti. V těchto bažantnicích byl správcem myslivec takzvaný bažantník, ale jeho povinnosti se velice blížili povinnostem

oborníka a spočívali především v ochraně zvěře před dravci. Vynikající úroveň chovu, věhlas a tradice bažantů z českého území měly nespornou zásluhu na tom, že právě bažant pocházející z našeho území byl nazýván bažantem českým, i když je původním zástupcem asijské fauny.

Podle platného zákona jsou za bažantnice považovány speciální honitby o výměře nejméně 100 ha. V současnosti je v celé České republice zhruba 200 uznaných bažantnic. Okresní úřad na žádost fyzické osoby či právnické osoby české státní příslušnosti, jež je zároveň vlastníkem uznaných honebních pozemků, může uznat za samostatnou bažantnici spolu s přilehlými cizími honebními pozemky, jenž vytvářejí velmi vhodné podmínky pro chov bažantů. Rozlišit můžeme dva typy, a to bažantnice lesního typu a bažantnice remízového typu, mezi kterými však vyhláška nedělá rozdíl. Při výběru vhodného lesa bychom měli dbát především na porostní skladbu s rozmanitostí stromů a plodonosných keřů.

Přihlížet je nutné také k nadmořské výšce. Podle dlouhodobých sledování se vhodnými pro chov bažanta zdají být nadmořské výšky okolo 300 m. Jako dobré byly označeny podmínky do nadmořské výšky 600 m. Nadmořská výška je jedním ze základních kritérií, neboť jsou s ní úzce spojeny další klimatické vlivy jako průměrná roční teplota, srážky, výška sněhové pokrývky a délka jejího trvání, které jsou limitující pro přežívání tohoto druhu živočicha v přírodě. I když skutečný výskyt bažantí zvěře můžeme zaznamenat i ve vyšších nadmořských výškách než je 800 m, jsou to výskyty řídké, které nemohou být základem pro stabilizované populace o četnosti odpovídající představám o významu bažantnic. Z uvedeného důvodu byla zvolena limitní nadmořská výška pro posuzování vhodnosti základních podmínek 700 m. Takto stanovená nadmořská výška není nadmořskou výškou průměrnou pro území, na kterém se nachází pozemky tvořící bažantnici, ale je nadmořskou výškou maximální. Znamená to tedy, že celé území bažantnice, aby odpovídalo stanovené základní podmínce, se musí nacházet do nadmořské výšky 700 m.

Vyhláška také ustanovuje podmínku, aby ze základních 100 ha bylo tvořeno alespoň 25 ha lesními pozemky nebo pozemky s keři a dřevinami.

Zvážit bychom měli i dostupnost vody. Prostředí, které nabízí chovaným bažantům dostatek krytu je předpokladem dobrého prospívání této zvěře, pokud je k dispozici ještě i dostatek vody, je to základ pro jeho setrvání v bažantnici. Přítomnost přirozeného zdroje vody neznamena pro zvěř pouze možnost napájení, což lze dodatečně zajistit umělými napáječkami,

ale je i základem pro vytvoření odpovídajícího prostředí s výskytem žádoucích rostlin a živočišných složek potravy důležitých pro odchov mláďat. Ne nepodloženě tak vznikla stará myslivecká poučka, která praví, že bažant odchází za vodou. Z uvedených důvodů je považována přítomnost přirozeného zdroje vody na území budoucí bažantnice za jednu ze základních podmínek jejího vytvoření.

Nezanedbatelným aspektem jsou i majetkové poměry v sousedství bažantnice. V rámci provozování bažantnice je totiž nezbytně nutné provádět i mnohé činnosti, které mohou ovlivňovat využívání okolních pozemků jejich vlastníky, nebo dokonce mohou způsobit ekonomickou újmu. Proto je základem dobrých vztahů, a to nejen v oblasti myslivosti, oboustranné výhodné jednání k dosažení bezproblémové spolupráce podložené písemným souhlasem všech zúčastněných.

V současné době mohou vzniknout nové bažantnice pouze jako součást honitby. Minimální výměra těchto honiteb je zákonem o myslivosti stanovena na 500 ha. Když pak odečteme od těchto 500 ha nezbytných minimálních 200 m na ochranné pásmo po obvodu bažantnice, které může dosahovat při snaze maximálně využít plochu honitby pro vytvoření bažantnice okolo 100 ha, dostaneme se k možné výměře bažantnice asi 400 ha. Vhodnou součástí bažantnice je umělý odchov bažantů.

Pro naplnění hlavního cíle bažantnice jako objektu se zvýšenou péčí o bažantí zvěř a pro provádění jejího intenzivnějšího chovu je stanovena jako základní podmínka pro zřízení bažantnice také podmínka ročního objemu vypouštěné bažantí zvěře nejméně ve výši 1500 ks. Daným množstvím vypouštěné zvěře by měla být odlišena bažantnice od ostatních lokalit, do nichž uživatelé honiteb vypouštějí bažantí zvěř nepravidelně v menších množstvích

za účelem podpory udržení jejich přirozených početních stavů. Dostatečným počtem je rozuměn počet, který odpovídá početním stavům stanoveným vyhláškou č. 491/2002 Sb., o způsobu stanovení minimálních a normovaných stavů zvěře a o zařazování honiteb nebo jejich částí do jakostních tříd. V ustanovení § 9 odst. 2 dané vyhlášky je dále uvedeno, že minimálním stavem v části honitby, kterou je bažantnice má být 28 jedinců na 100 ha při zachování poměru pohlaví. Pokud je výměra bažantnice větší, přepočte se minimální stav podle skutečné výměry části honitby, která je bažantnicí. Citovaná vyhláška počítala i s případy, kdy bude výměra bažantnice menší než 100 ha. Zabývá se tím pádem i případy, kdy by počet bažantí zvěře byl po provedení příslušného přepočtu nižší než 7 jedinců. V takovém případě by nebylo pak možno bažantí zvěř v části honitby, která je bažantnicí, chovat a nemělo by tak smysl jí zde vůbec zřizovat. Tento případ již dnes nemůže nastat, neboť nová vyhláška o bažantnicích stanoví jako minimální výměru bažantnic 100 ha.

Vyhláška se nevztahuje na již uznané bažantnice včetně řízení o vymezení části honitby jako bažantnice, která byla zahájena před nabytím její účinnosti, kromě ustanovení o způsobu vyznačování bažantnice. Závěrem lze snad jen zmínit, že nová vyhláška o bažantnicích, jejíž účinnosti vstoupila v platnost 1.2.2004, by měla přispět k odpovědnějšímu přístupu k intenzivním chovům bažantů, k větší etice lovu a měla by být také přínosem pro tvorbu krajiny prostřednictvím vytváření vhodných přírodních podmínek pro život této drobné zvěře.

(Vyhláška č. 7/2004 Sb., o posouzení podmínek pro bažantnice a o postupu, jakým bude vymezena část honitby jako bažantnice)

2.3 Odchovna

Odchovny pro drobnou pernatou zvěř jsou většinou zřízeny z budov bývalých zemědělských objektů s prostornými halami rozdělenými na jednotlivé boxy. Prostředí odchovny musí splňovat základní veterinární i zoohygienické parametry. Podestýlka bývá nejčastěji z hoblin měkkého dřeva a je vhodné ji přesát pro odstranění pilin. Vhodná je i krátce nařezaná sláma

nebo drcené kukuřičné palice. Nevhodný je písek a piliny, kuřata je mohou v prvních dnech života vyzobávat. Výška podestýlky by měla být 5 – 10 cm. Osvědčilo se pro několik prvních dnů života kuřat umístit v omezeném prostoru kolem krmítek a napáječek drsný či vlnitý lepenkový papír pro snazší pohyb kuřat.

Také je velmi vhodné v období prvního týdne až deseti dnů omezit pohyb kuřat na vyhřívaný prostor kruhovými zábranami, rovněž z lepenky. Teplota prostředí v prvních deseti dnech, kdy kuřata nemají schopnost termoregulace, musí dosahovat 34 – 37 °C pod tepelným zdrojem (elektrické zářiče, infrazářiče apod.). Teplotu postupně snižujeme o 2 – 3 °C týdně. Od 7 týdnů věku můžeme bažanty vypouštět do venkovních voliér, přičemž by teplota neměla klesnout pod 16 °C.

Relativní vlhkost v odchovně by měla být 65 – 75 %. V 1. a 2. týdnu na horní hranici, později méně, neboť vysoká vlhkost je podmínka choroboplodných zárodků a vývojových stádií parazitů. Vzhledem k riziku dehydratace kuřat by relativní vlhkost neměla klesnout pod 50 %.

Ventilace a výměna vzduchu by se měla pohybovat mezi 7 – 10 m³ na 1 kg ž. hm. chovaných kuřat za hodinu. V prvních deseti dnech jsou kuřata velmi citlivá na průvan, což souvisí s jejich nevyvinutou termoregulací.

Hustota osazení pro jednodenní kuřata je 25 – 30 ks na m² do prvního týdne až deseti dnů. Do věku 5 – 6 týdnů 0,7 kuřete na m² ve skupině do 80 kuřat, od 7. týdne věku 0,5 m² na 1 kuře.

V počátku odchovu, do 4 – 5 dní se krmivo podává bez krmítek, nikoliv přímo na podestýlku, ale na papírovou lepenku nebo talířová krmítka. Pak se používají běžná drůbežářská krmítka, jejichž výška se reguluje podle výšky hřbetu kuřat. „Délka krmítka“ na jedno kuře do 6 týdnů činí 4 cm, od 7. do 14. týdne 8 cm a od 15. týdne 10 cm. Pro napájení kuřat v prvních třech týdnech by měla být používána voda temperovaná na 20 °C, dále pak obvykle chladná voda. Na jedno malé kuře počítáme 2 cm napáječky, používané v odchovech kuřat.

Od konce 1. týdne napáječky postupně zvedáme, stejně jako u krmítek do výše hřbetu. Pokud nejsou k dispozici automatické napáječky, používá se jedna 1 l

napáječka na 25 kuřat do 3 týdnů, dvě 1 l napáječky na 25 kuřat od 4 do 6 týdnů, od 7. týdne jedna 10 l napáječka na každých 50 ks.

Výběr technologie záleží na finančních možnostech i velikosti hejna. Snadno se říká – zde nešetřit, jenže prostředky bývají skutečně omezené. U napáječek musíme dbát na nutnost medikace napájecí vody. „Niplové“ napáječky či jiné automatické systémy po první investici snižují pracnost a správně zvoleny omezují spotřebu vody i zbytečnou vlhkost prostředí.

(Myslivost, 2013)

3. Metodika

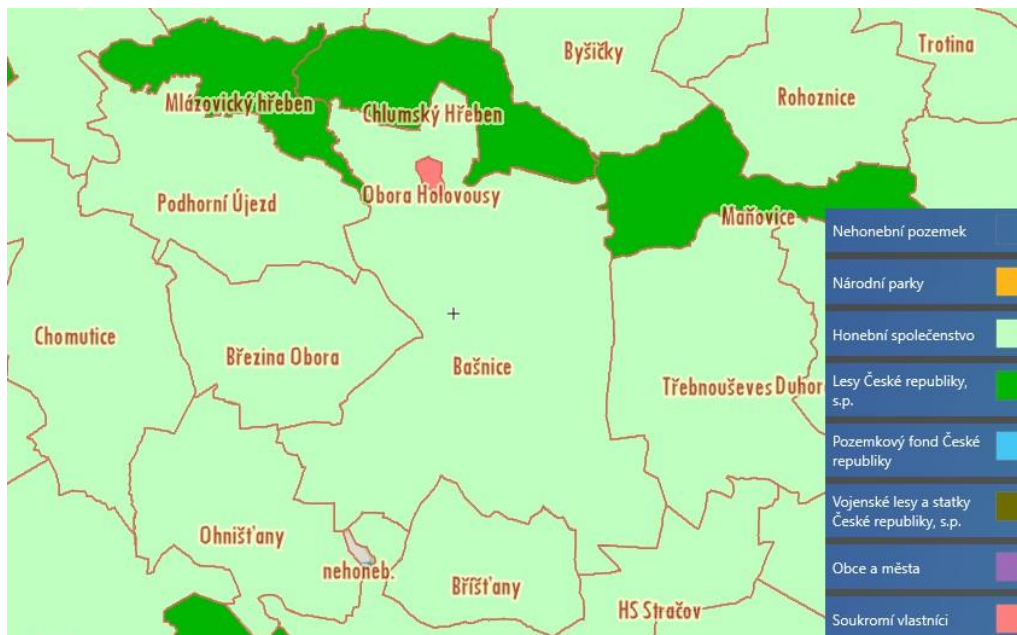
3.1 Sběr dat

V této bakalářské práci jsem si jako své modelové území zvolila honitbu Mysliveckého spolku Lověna Dobrá Voda, kde jsou stálými a dlouholetými členy můj otec a strýc. Jde o rozlehnou smíšenou honitbu, která by tak měla být ideálním prostředím pro chov drobné zvěře. V rámci modelového území byla nejdříve navštívena odchovna drobné zvěře (bažantů a divokých kachen) a poté i některé stavby instalované na území honitby. Dále byli navštíveni další myslivecké spolky a jejich odchovny. Při návštěvě odchoven bažantů těchto mysliveckých spolků byly zjištěny ty nejdůležitější informace jako průměrné počty odchovaných jedinců, velikost prostor a jejich vybavení, úmrtnost při odchovu a zda se věnují i jiným druhům drobné zvěře. Byly pořízeny dokumentační fotografie a zapsány důležité informace přehledně srovnané v tabulce 1. Následně byly jednoduchými matematickými výpočty porovnány v tabulce číslo 2. Těmito výpočty byly zjištěny počty chovaných bažantů ku výměře honitby, plochu nabízenou bažantům ve voliérách ku jejich počtu a úmrtnost jedinců při umělém odchovu. Výsledky jsou uvedeny v tabulce číslo 2 v kapitole Výsledky.

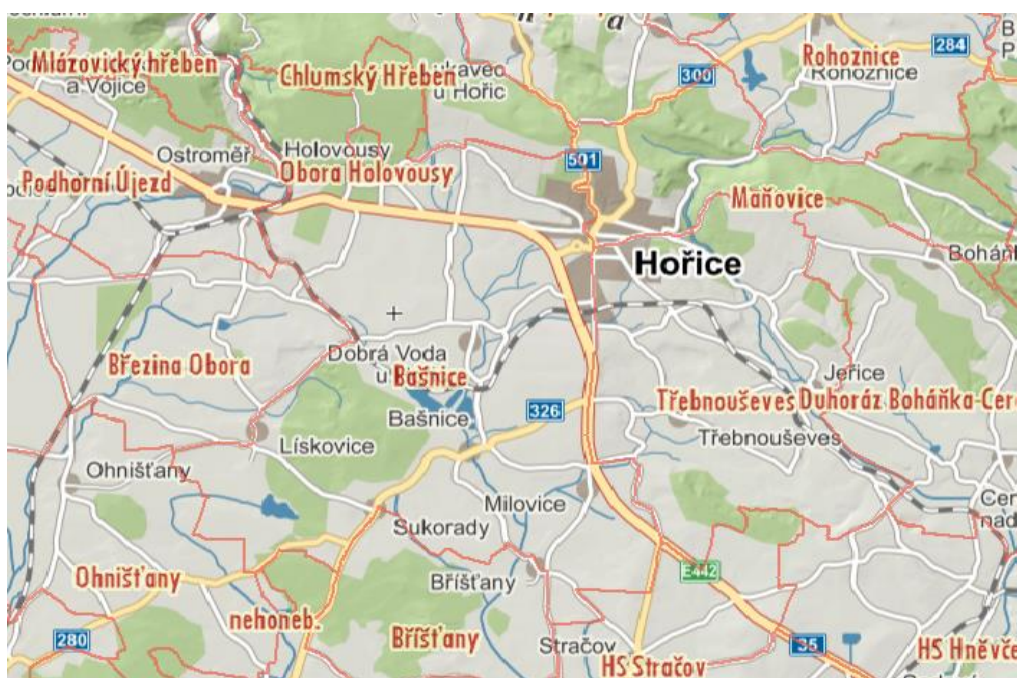
3.2 Modelové území

V rámci této bakalářské práce jsem si jako své modelové území zvolila honitbu Bašnice, kterou obhospodaruje myslivecký spolek Lověna Dobrá Voda, ve kterém jsou aktivními členy můj otec a strýc. Honitba se nachází v Královehradeckém kraji v okrese Jičín, obsahuje katastrální území obcí Hořice, Dobrá Voda, Chodovice, Holovousy, Bílsko, Bašnice, Lískovice, Sukorady a Milovice. Celková výměra honitby je 3174 ha. Z toho 676 ha tvoří les, 2498 pak tvoří směsice pole, vodních ploch a ostatních ploch. Podíl polních ploch je tedy 79% což klasifikuje tuto honitbu mezi polní.

Z čísel vyplývá, že jde o poměrně rozsáhlou honitbu s převahou polních částí. Historicky se honební společenstvo (dříve myslivecké sdružení) právě díky převaze polních úseků věnovalo převážně chovu a lovu drobné zvěře. Vlivem způsobů provádění zemědělské činnosti na jejím území však dochází zhruba od počátků 90. let ke katastrofálnímu úbytku lovné drobné zvěře. Velké lány řepky a kukuřice jsou výhodné především pro černou zvěř, která drobnou ve velkém vytlačuje a likviduje, a ani tyto monokultury jako takové jí neposkytují odpovídající podmínky k životu. Třeba i kdysi hojný zajíc dosáhl v posledních třech letech takového populačního stavu, že se v dané honitbě prakticky neloví. Přitom na počátku 90. let se s honitbě lovil i odchycem pro export do zahraničí v počtu okolo 100 kusů ročně. Také volně žijící bažant obecný stejně jako koroptev polní jsou zde v posledních letech vzácností. Stav divokých kachen také za posledních 30 let klesly, ale nejde o tak markantní úbytek jedinců jako u ostatních druhů naší drobné zvěře.



Obr. č. 9 – Mapa modelové honitby Bašnice



Obr. č. 10 – Mapa modelové honitby Bašnice

3.3 Odchovna na modelovém území

Bažantí zvěř si myslivecký spolek odchovává. Jejich chovem se zabývají sice už asi 40 let, v poslední době však navýšili kapacity chovaných jedinců. Využívají k tomu vlastní odchovnu nacházející se v obci Bašnice. Tuto odchovnu si členové mysliveckého spolku vybudovali sami z bývalého zemědělského objektu na odchov prasat, který je nyní v jejich osobním vlastnictví. Vlastní zděný objekt o rozměrech 160 m² je využíván k odchovu malých kuřat. Kuřata jsou dovezena ve věku jednoho dne z líhně patřící společnosti Hořická lesní s.r.o. v nedalekých Bříšťanech a jsou umístěna do vnitřních prostor do pěti malých přehrazených kruhů pod umělé „kvočny“. Ve vybavení odchovny je pět elektrických „kvočen“. Jde o nerezové tepelné zářiče s žárovkami určené k lokálnímu ohřevu mladých kuřat. Pod nimi zůstávají další tři týdny. Poté je umělohmotné bednění odstraněno a kuřata tak mohou do celého objektu. Ve věku 4 týdnů jsou bažanti vypuštěni do venkovní zastřešené části – takzvané „hrabárny“. Ta sousedí přímo s budovou odchovny a je s ní spojená několika vchody pro zvířata ve zdech, které je možno dle potřeby zavírat a otevírat padacími dveřmi. Tato část je obehnaná pletivem napnutým mezi ocelovou tyčovinu a krytá plechovou střechou položenou na dřevěných krovech. K budově odchovny jsou připojeny také střechou nekryté voliéry pro odchov starších bažantů o celkové rozloze 3000 m², do nich jsou mladí bažanti vpuštěni ve věku 6 týdnů, ale za nepříznivého počasí jsou přeháněni zpět do kryté hrabárny. Od 8 týdnů věku jsou pak už jen v nekrytých voliérách. Z celkového počtu 2 000 zakoupených kuřat, je 800 kusů prodáno ve věku 8 týdnů z důvodu ekonomiky chovu.



Obr. č.11 - Krytá hrabárna

Konstrukční řešení voliér spočívalo dříve v dřevěných pražcích tvořících obvodový opěrný systém a pokrytých rabicovým pletivem. Postupně byly pražce nahrazeny betonovými a rabicové pletivo plotovým pozinkovaným pletivem. Pletivo je v řadách podepřeno dřevěnou tyčovinou, aby se pod ním dalo lehce procházet. Bažanti jsou krmeni z tubusových krmítek a napájeni z „kbelíkových“ napáječek, které jsou provozem nejvíce osvědčené pro svou jednoduchost a snadnou přemístitelnost. V hrabárně jsou krmínka zavěšena v přiměřené výšce nad zemí, aby se zabránilo vyhrabávání krmné směsi.

(Obr. č. 10)

Každoročně před chovem bažantů, hned po zimě, jsou voliéry vyvápňeny vápnem, kvůli dezinfekci. Na jaře je pak půda ve voliérách přeorána a oseta směskou. Tu však, protože zde nejsou používány žádné chemické postřiky, brzy přeroste plevel (pelyněk černobýl apod.), které pak spolu tvoří krytinu i zelenou potravu pro chované bažanty.



Obr. č.12 - Venkovní voliéra (jarní úprava před chovem)

V rámci bašnické odchovný si myslivecký spolek také už 30 let odchovává divoké kachny. Nakupují si cca 350 dvoudenních káčat. Chovají je v oddělené části odchovný, zpočátku také v kruhu pod kvočnou jako bažantí kuřata. Později jsou vypuštěny do oddělené venkovní voliéry s bazénkem. Ve stáří 6 týdnů jsou převezeny do vypouštěcí voliéry umístěné na nedalekém Dobrovodském rybníku. Tam jsou pravidelně krmeny a zhruba po dalších dvou týdnech vypuštěny na celý prostor rybníku. Zde jsou přikrmovány pomocí násypných krmítek, hlavě ječmenem. V prostoru rybníka jsou pak od 1. září loveny na společných honech. Tento způsob chovu a lovu zde nepůsobí nepříznivě na populaci divokých kachen. V prostoru při březích rybníky je umístěno několik hnízdnic budek, kde je každoročně pozorováno zahnízdění divokých párů kachen. Pro jejich přežití je však nutné intenzivní tlumení predátorů a to zvláště lišek a psíka mývalovitého, který se v oblasti v poslední době rozšířil a v přilehlých rozsáhlých rákosových porostech mají ideální podmínky.



Obr. č. 13 – Týdenní kachňata v kruhu

3.4 Stavby na modelovém území

Na rozloze modelového území je celkem 35 krmných zařízení pro drobnou zvěř, 5 vypouštěcích voliér pro bažanty a jedna vypouštěcí voliéra pro divoké kachny. Z toho je 20 zásypů určených pro pernatou zvěř a 15 krmelců pro zajíce. V rámci území jsou rozmístěny rovnoměrně po celé ploše a každý z členů spolku by měl obstarávat jeden zásyp a jeden krmelec. Jejich konstrukci jsem se podrobně věnovala v první kapitole. Vzhledem už k výše zmíněným stavům drobné zvěře v současnosti se tato chovná zařízení udržují již jen z myslivecké tradice. Myslivecká políčka má spolek pouze dvě, hned u odchovny a využívají je jen k pěstování vojtěšky a kukuřice pro chované bažanty a malé pastevní políčko v prostoru okraje letiště Dobrá Voda, které je osázeno topinambury a nesklízenou kukuřicí.

3.5 Odlov v modelovém území

Bažantů se v honitbě Bašnice uloví průměrně 1200 kusů ročně během 4 společných honů konaných na podzim, jde ale výlučně o uměle odchovanou zvěř a dva hony pořádá myslivecký spolek pro platící lovce. Zbytek odchovaných bažantů je prodáno. Koroptve ani křepelky se ve zdejší honitbě neloví, pokud se tu vůbec vyskytují v nějakém dobrém množství. Zajáci jsou tu loveni jen v ovocných školkách, které se nachází na území honitby v rámci dohody s Výzkumným a šlechtitelským ústavem ovocnářským v Holovousích z důvodů ochrany proti okusu stromků. Sloveno jich je zhruba 20 kusů za rok. Kachny se loví na rybnících v Dobré vodě a Temníku u Lískovic v počtu asi 400 kusů ročně.

3.6 Odchovny v okolí modelového území

V rámci sbírání dat k této bakalářské práci jsem v průběhu podzimu roku 2016 navštívila osm mysliveckých spolků v okolí mého modelového území, které se věnují odchovu drobné zvěře (tedy především bažantů), abych si prohlédla prostory jejich odchoven.

První navštívená odchovna patří Mysliveckému spolku Bystřice – Hněvčeves a nachází se v katastru obce Horní Černůtky. Myslivecký spolek spravuje honitbu o výměře 1756 ha, je také smíšenou honitbou s převahou polních partií. Jejich odchovna je zřízena ze staré drůbeží farmy. Budova odchovny má celkové rozměry cca 150 m². Ve vybavení mají pět kloubových elektrických kvočen (1 kW/ 230W), které jsou tvaru šestibokého komolého jehlanu. Odchovají pod nimi cca 1000 kuřat v pěti umělohmotných kruzích. K budově jsou přistavěny tři větší venkovní nekryté voliéry a čtyři menší částečně kryté, které jsou spojeny s budovou několika padacími výpustěmi a slouží k navykání kuřat na venkovní podmínky. Do voliér kuřata přechází ve věku 8 týdnů a jsou rozdělena podle pohlaví. Menší voliéry jsou obdélníkového tvaru, napojené jednou stranou na budovu odchovny a jejich kostru tvoří svařené železné trubky, mezi nimiž je napnuté pozinkované pletivo s oky 20 x 20 mm. Jejich část je krytá protaženou střechou budovy. Velké voliéry jsou tvořeny pozinkovaným plotovým pletivem s oky 50 x 50 mm

napnutým po obvodu do železných tyčí zapuštěných do betonové podezdívky a v průběhu jsou podepřeny smrkovou tyčovinou a železnými trubkami pro lepší průchodnost pod nimi. Ve větších voliérách tvoří kryt chovaným bažantům vysazené smrky zbavené vrcholků, kukuřice, která je zároveň příkrmem a také je v každé části jeden zásyp. Zásypy mají dřevěné kostry a cembritovou krytinu. Pod nimi mají bažanti dřevěná krmítka se zrnem. Voda jim je podávána v nerezových kbelíkových napáječkách. Krmí standardní směsí BŽ, kukuřicí, řepou a krmným zelím. Kachny si pro svou lovnou činnost nechovají.



Obr. č. 14 - Voliéra v Černůtkách s detailem na zásyp

Druhá navštívená odchovna patří Mysliveckému spolku Kamčatka - Slatiny. Spolek spravuje také smíšenou honitbu s převahou polí o celkové rozloze 4068 ha. Budova odchovny a přilehlý areál se nachází v katastru obce Slatiny. Budova odchovny je hned vedle myslivny a je to také bývalá drůbeží farma o rozměrech 140 m². Budova je však pouze zázemím pro přípravu krmiva a slouží také k uskladnění materiálu a strojní techniky. Bažanty si totiž Myslivecký spolek Kamčatka Slatiny vozí až ve věku 6-8 týdnů z Bažantnice Ploužnice, která se nachází u města Mimoň v bývalém vojenském prostoru

Ralsko. Nepotřebují tak využívat elektrických kvočen, i když je pak pořizovací hodnota bažantů vyšší. Mají dva druhy venkovních voliér. První čtyři jsou hned u budovy odchovny a poskytují bažantům prostor cca o 3500 m². Jsou tvořeny pevně svařenými železnými tyčemi zasazenými do betonových patek v zemi každé 2 - 3 m v průběhu voliér a po odvodu v betonové podezdívce, tvořící tak základní kostru. Ta je potažena plotovým pletivem o velikosti ok 50 x50 mm. K základní konstrukci je přidělán osm zásypů, pod kterými je buď v dřevěných, nebo umělohmotných krmítkách bažantům předkládáno jadrné krmivo. Protože jsou zásypy uchycené k tyčím, tvoří jejich konstrukci pak jen několik dřevěných trámů a vlnitý cembrit. Jelikož jsou tyto voliéry poměrně rozsáhlé je do nich rozvedena soustavou hadic z hlavní budovy přichycených k základní konstrukci voda, takže plnění umělohmotných barelů je pak pro členy spolku jednoduché. Tyto voliéry zároveň slouží jako výpustná zařízení. Stačí, když se bažanti naženou do dvou vzdálenějších voliér, jejichž jedna stěna se dá zvednout a mohou tak rovnou ven. U této strany má myslivecký spolek vlastní políčko, které zároveň slouží k společným honům, takže vlastně nemusí bažanty nikam převážet. K odchovu bažantů mají v tomto spolku ale i šest menších voliér umístěných v docházkové vzdálenosti od hlavní části odchovny, jejichž základ tvoří stará konstrukce ze zemědělských fóliovníků potažených pletivem a některé části jsou zakryté i plachtou proti dešti. V nich mají své nejlepší kusy pro prodané hony. Za zmínku pak už snad jen stojí, že v tomto spolku krmí kromě standardní BŽ směsí i speciální „kejdou“ z mléka, šrotu a škvarků, která se lety praxe osvědčila a díky ní dosahují skvělých výsledků v kvalitě bažantí zvěře. Kachny si nechovají stejně jako předešlý spolek.



Obr. č. 15 - Voliéra číslo 3 se zásypem

Jako třetí jsem se svým otcem navštívila odchovnu patřící Mysliveckému spolku Bystřice – Třebnouševs. Honitba tohoto mysliveckého spolku přímo sousedí s mým modelovým územím honitby Bašnice. Spravují území zhruba o rozloze 2153 ha smíšené honitby. Budova jejich odchovny se nachází v katastru obce Jeřice. Samotná budova je nově postavená z pórobetonových tvárnic a má prostory o rozloze 170 m² a přiléhají k ní voliéry o prostorách 2300 m². Ročně odchovávají zhruba 1500 bažantů. Vejce mají od vlastních chovných skupin, ale nelíhnou si je samy. Přivážejí si až jednodenní kuřata, která rozdělí do pěti kójí, pod elektrické kvočny. V budově a přilehlém krytém hrabaništi jsou do věku osmy týdnů. Hrabaniště sousedí přímo s budovou a je sní spojené uzavíratelnými výpustěmi. Bylo během posledních třech let nově zrekonstruované do dnešní podoby železných tyčí usazených ve vybetonované podlaze a tvořících nosnou konstrukci a dřevěných krovů nesoucích vlnitou plastovou střechu. Později jsou přehnáni a rozděleni do šesti nekrytých voliér, které jsou hned vedle. Ty mají podobu podlouhlých stanů s železnou krostou usazenou ve vybetonovaných patkách a obvodově betonové podezdívky pokrytých pozinkovaným pletivem s oky 20 x 20 mm.

Jedna strana voliér je chráněna cihlovou zdí tvořící závětrí, na které je navíc šikmá plechová střecha. Zde jsou umístěná dřevěná krmítka na jádro, protože jsou zde chráněna před vlivy počasí. Plastové napáječky jsou rozmístěné po ploše voliér stejně jako dužnaté krmivo (jablka, řepa, zelí). Pod střešní částí mají bažanti zavěšené dřevěné hřady. Mohou také hřadovat na vysazených smrčcích. Kromě bažantů obecných toto sdružení odchovává i několik kusů bažantů královských ročně. Kachny ani ostatní drobnou nechovají.



Obr. č. 16 - Voliéra v Jeřích

Další, tentokrát již čtvrtá mnou navštívená odchovna patří do majetku Mysliveckého spolku Jestřáb Kacákova Lhota. Obhospodařují honitbu o výměře 2455 ha, která je 90% polní honitbou. Jejich odchovna má dvě části. První část, tedy budova odchovny a starší voliéra se nachází u samotné Kacákovi Lhoty. Budova je malým bývalým zemědělským objektem o rozměrech asi 60 m². Zde mají svých obvyklých 1100 bažantů rozdělených do čtyřech dřevěných boxů pod elektrickými kvočnami do věku asi sedmi týdnů. Od šesti týdnů bažanti chodí uzavíratelnými výpustěmi ven do přistavěné

voliéry. Ta má podobu poměrně nízkého kvádru se stanovou střechou. Nosná konstrukce voliéry je složená ze smrkové kulatiny, na které se už ale značně podepsal zub času a brzy je v plánu její obnova. Po obvodu je voliéra obehnaná podezdívkou proti škodné. Kostra je potažená starým šestibokým králičím pletivem. V prostoru voliéry je asi pět dřevěných zásypů s plechovou střechou, několik ohrazených hrabanišť. Krmivo a voda je bažantům předkládáno v plastových samo-krmítkách. Druhá novější část odchovny, konkrétně tři voliéry, se nachází v katastru obce Řeheč. Zde jsou voliéry tvořeny dvěma výběhy postavenými ze starých zemědělských fóliovníků a jednoho kvádového výběhu se stanovou střechou. Všechny voliéry jsou potaženy pozinkovaným plotovým pletivem s oky 50 x 50mm, které vyhovují, protože sem jsou bažanti umístěni až ve věku 7-8 týdnů. Vždy je také část voliér krytá plachtou nebo dřevěným bedněním proti vlivu počasí. V těchto částech mají bažanti umístěná dřevěná krmítka s krmnou směsí (BŽ). Plastové napáječky na vodu jsou rozmístěny po ploše. Myslivecký spolek odchovává pouze bažantí zvěř.



Obr. č. 17 – Voliéra v Jestřábu

V rámci této bakalářské práce jsem také navštívila jednu speciální honitbu, konkrétně bažantnici a její velkou odchovnu. Tato bažantnice patří společnosti Hořická lesní s.r.o. a jmenuje se Bažantnice Bříšťany. Území bažantnice se rozkládá na ploše 850 ha a je jižním sousedem mého modelového území. Skoro 50 % plochy tvoří smíšený lesní porost. Jejich odchovna nebo spíše farma je rozsáhlým objektem na okraji obce Bříšťany. V centrální budově se nachází elektrická líheň a dolíheň a několik místností pro odchov mladých bažantů v rané fázi života o celkové rozloze asi 500 m². Venkovní voliéry pak dohromady nabízejí plochu pro chov okolo 7000 m². Tato plocha je rozdělena na mnoho menších dílců, ve kterých jsou různá stadia vývoje bažantů. Ve třech částech pak jsou umístěna chovná hejna, která zde zůstávají po celý rok. Zde si nechávají líhnout kuřata skoro všechny myslivecké spolky z okolí včetně toho, které obhospodaruje mé modelové území. Celkový obrat vajec tak činí bezmála 10 000 za rok. Z tohoto množství pak 3000 bažantů je využito pro účely bažantnice. To znamená pro podzimní hony s placenou účastí, které pak spolu s prodejem bažantích kuřat a dospělé zvěře tvoří hlavní část příjmů společnosti Hořická lesní. Co se týká stavebních prvků voliér, jsou zde využity jak klasické dřevěné konstrukce kvádrového typu se stanovou střechou, tak moderní a jednoduché ocelové konstrukce z trubek využívající starých koster ze zemědělských fóliovníků. Jako úkryty ve všech voliérách slouží dřevěné zásypy s plechovou střechou. Krmení je předkládáno jak v nekrytých dřevěných čtvercových, tak v plastových samodoplňovacích barelech. Ve voliérách s chovnými hejny jsou umístěny traktorové pneumatiky, které bažantí slepice využívají jako hnízda a je z nich pak jednodušší sběr vajec. Jiné druhy drobné zde nechovají.



Obr. č. 18 - Jedena z voliér v Bříšťanech

Další navštívenou odchovnou je ta patřící Mysliveckému spolku Duhoráz – Boháňka Cerekvice. Tento spolek obhospodařuje smíšenou honitbu o rozloze 1420 ha. Také mají odchovnu ve dvou oddělených částech. Voliéry a malou budovu odchovny mají v katastru obce Boháňka, zde však chovají pouze svá chovná hejna, od kterých berou vejce. V malé přilehlé budově pak bažanti pod elektrickými kvočnami žijí do věku 6 týdnů. Druhou částí odchovny je velká hala bývalé drůbeží farmy (cca 500 m²) v katastru obce Cerekvice. Sem jsou přemístěny bažanti ve věku 6 týdnů a už zde zůstávají, protože tento myslivecký spolek využívá takzvaného halového odchovu. Takto zde odchovávají zhruba 600 kusů bažantů ročně. Jde o malý spolek, který se věnuje pouze chovu této drobné pernaté.



Obr. č. 19 - Halový odchov v Cerekvicích

Asi nejprofesionálněji vedená odchovna patřila Mysliveckému spolku Bor v obci Probluz. Obhospodařují smíšenou honitbu s výměrou 1755 ha. Na chov bažantů zvěře se tu však klade velký důraz. Z vlastních chovných hejn zde v průměru ročně vylíhnou ve vlastní líhni a odchovají 1500 - 2000 kusů bažantů. V budově o rozměrech 180 m² bažanti pod elektrickými kvočnami zůstávají do věku 7 týdnů. Pak jsou přemístěni do takzvaného skleníku, což je polo-prosklená a otevřená budova, kde si zvykají na venkovní prostředí. Poté jsou přemístěni a rozděleni do deseti nekrytých voliér, kde už zůstávají až do honů. Voliéry mají železnou trubkovou kostru potaženou pozinkovaným pletivem s oky 50 x 50 mm. Pletivo je zapuštěné i do země. Boky do výšky asi jednoho metru chrání vlnitý plech. Voliéry jsou také vybaveny elektrickým ohradníkem bránícím vniknutí kun. Uprostřed voliér bývá umístěn střešovitý zásyp, pod který jsou bažanti přikrmováni. Zajímavostí tohoto spolku je i chov exotických druhů bažantů. Mají bažanty královské, diamantové, zlaté, korejské a další. Tyto druhy však nechovají na odstřel, ale pouze jako ukázky pro svou pedagogickou činnost. Hejnka těchto druhů najdeme ve voliérách v přední části

areálu odchovny. Co však chovají pro následný lov, jsou divocí králíci. Mají je společně ve voliérách s bažanty. Nechovají jich však mnoho a je to pouze pokus a zábava nového hospodáře.



Obr. č. 20 - Voliéry spolku z Probluzy

Jako poslední jsem navštívila Líhňarské středisko bažantí zvěře v Dříteči mezi Hradcem Králové a Pardubicemi. Chov bažantí zvěře je zde prováděn formou voliérového odchovu. Jeho základem jsou vlastní chovná hejna, které jsou každý rok pro osvěžení krve, posílení imunity vůči chorobám a pro zvýšení reprodukce obměňována v podzimním období. Líhnutí až 25 000 vajec probíhá ve vlastních líhních a následně pod elektrickými kvočnami v budovách o prostorách až 1000 m². V rámci voliérového odchovu provádí pravidelnou medikaci bažantů proti nemocem a průběžně doplňují do stravy minerály a vitamíny. Tato péče je základem zdravých vylíhnutých bažantích kuřat. Prodávají i starší bažantí kuřata a dospělou zvěř, která je při prodeji plně vyspělá. „Naší snahou a cílem je nabídnout dobře opeřeného bažanta s klínem a výbornou létavostí“ (Citace majitele Jiřího Staňka). Je u nich možné zakoupit i chovné hejno k zazvěření revírů. Prodávají většinou po 20. červnu nebo dle

domluvy. Prostory voliér jsou rozsáhlým komplexem o rozloze až 14 000 m². Konstrukce jsou jednoduchého kvádrového typu tvořené železnými tyčemi a plotovým pletivem s oky 50 x 50 mm. Pletivo je zapuštěné do země proti podhrabání. Boky jsou kryté vlnitým plechem, což tvoří závětrí do výšky asi jednoho metru. Pletivem jsem zakryty i chodby mezi voliérami, aby se zabránilo úniku zvěře při přehánění z jednoho prostoru do druhého. Křít ve voliérách tvoří zásypy z železných tyčí a vlnitého plechu, pod kterými je bažantům volně na zem podáváno jadrné krmivo. Po ploše jsou rozmístěny i plastové napáječky a plechová samokrmítka. Ve voliérách s chovnými hejny jsou podobně jako v předešlých odchovnách použity staré pneumatiky jako umělá hnízda. Na konstrukci je přichycena soustava hadic rozvádějících po rozsáhlém areálu voliér vodu. O rozsáhlý areál se stará pan Staněk a jeho matka, pro které je to celoroční stálé zaměstnání. Nic jiného než bažanty obecné zde nechovají.



Obr. č. 21 - Voliéry Líhňářského střediska



Obr. č. 22 – Voliéry střediska v Dříteči

4. Výsledky

Honitba	Výměr a honitby (ha)	Velikost odchovny (m ²)	Voliéry (m ²)	Vybavení odchovny	Počet bažantů (ks)	Úmrtnost bažantů (%)	Další chované druhy
Lověna Dobrá Voda	3174	160	3000	5 el. kvočen	2000	10	Kachny (350 ks)
Bystřice - Hněvčeves	1756	150	1100	5 el. kvočen	1000	1	-
Kamčátka - Slatiny	4068	140	3500	-	2200	1	-
Bystřice - Třebnoševes	2153	170	2300	5 el. kvočen	1500	1	-
Jestřáb	2455	60	2500	4 el. kvočny	1100	1	-
Bor	1755	180	2600	6 kvočen, líheň	2000	1	Divocí králíci
Duhoráz	1420	500	-	4 el. kvočny	600	1	-
Bříšťany	850	500	7000	Líheň, dolíheň, 8 el. kvočen	10000 /3000	2	-
Líhňarské středisko	-	1000	14000	líhňě, dolíhňě, el. kvočny	25 000	5	-

Tab. 1; – Přehledová tabulka všech navštívených objektů

V této přehledové tabulce uvádím všechna důležitá čísla, jenž charakterizují navštívené odchovny mysliveckých spolků v Královéhradeckém kraji včetně odchovny z mého modelového území. Pro porovnání hodnot jsem na konec tabulky doplnila i Líhňarské středisko, které ale úplně nepatří do cílové skupiny sledovaných objektů.

Honitba	Bažanti/plocha honitby (ks/ ha)	Plocha voliéry/ bažanti (m ² /ks)	Úmrtnost (ks)
Lověna Dobrá Voda	0,63	1,5	200
Bystřice - Hněvčeves	0,57	1,1	10
Kamčatka - Slatiny	0,54	1,59	22
Bystřice - Třebnoševes	0,70	1,53	15
Jestřáb	0,45	2,27	11
Bor	1,14	1,3	20
Duhoráz	0,42	0,83	6

Tab. 2; - Výsledky porovnání odchoven

Jak už bylo několikrát v této práci zmiňováno, současné stavy drobné zvěře stále klesají, a tak mnoho spolků musí pro udržení chovu ve svých honitbách využívat umělých odchovů. Ve výše uvedené tabulce jsem porovnala některé hlavní parametry, které vypovídají o způsobu chovu především asi nejdůležitější drobné zvěře – bažanta divokého. Všechny spolky se jeho chovu věnují s dlouholetou tradicí, a jelikož mají ve správě převážně polní honitby je pro ně prioritou. Počty chovaných jedinců jsou přímo úměrné velikosti honitby. Nejvíce chovaných bažantů na hektar má honitba spolku z Boru (1,14 ks/ha) naopak nejméně jich chovají v Jestřábu (0,45 ks/ha). Největší prostor ve voliěře mají bažanti spolku v Jestřábu, kde na jednoho bažanta připadá 2,27 m², nejmenší životní prostor mají ve spolku v Duhorázu, kde na jednoho vychází 0,83 m². Největší úmrtnost zaznamenali ve spolku Lověna Dobrá Voda, kde jim celkem odešlo asi 10% jedinců, což bylo skoro 200 kusů. Největší úhyn se objevil hned v prvním týdnu po přivezení kuřat a pak ještě ve věku 7 týdnů pošlo na nezjištěnou nemoc dalších 60 jedinců během 5 dnů. U ostatních se problém s větším úhynem neobjevil. Parametry pro závěrečné výpočty bylo možné porovnat pouze u odchoven mysliveckých spolků. Líhňářské středisko a Hořická lesní a.s. charakterem své činnosti mají tyto parametry odlišné, proto do výpočtu zahrnuti nebyli a jsou uvedeny pouze v přehledové tabulce (tab.1).

5. Závěr

Myslivecká zařízení pro drobnou zvěř se podle zjištěných poznatků při návštěvách již zmíněných honiteb na modelovém území a ostatních, především v Královéhradeckém kraji, omezují v současné době již hlavně na zařízení pro umělý odchov. To jsou tedy hlavně popsané odchovny a to převážně pro bažantí zvěř a menší míře pro divoké kachny.

Dříve používaná zařízení pro divoce žijící drobnou zvěř, jako například zásypy, jsou už ve většině případů využívána pouze symbolicky nebo vůbec ne. Například v letošní zimě na modelovém území na třech mnou navštěvovaných zásypech nebyla ani stopa po bažantech. Naopak jeden zásyp navštívila divoká prasata, která zde pobrala nasýpanou pšenici a krátce pod zásypem i přebývala. A tak třeba popsané metody odchytu bažantů patří zřejmě už do myslivecké historie a s pojmy jako rukávník, tenátka, podražec nebo vlček se už budeme setkávat asi pouze ve staré literatuře a muzeích.

Příčin nízkých stavů volně žijící drobné zvěře je více a není to tématem této práce.

Bažant se v současné době svou divoce žijící populací dostává na úroveň koroptve, to znamená vzácný výskyt. Podle mého mínění hlavním problémem je dnešní způsob hospodaření na všech pozemcích. Například na modelovém území, kde hospodaří ZD Dobrá Voda a.s. se v převážné míře dnes pěstuje řepka olejná a kukuřice. Protože pěstování řepky je ekonomicky výhodné (zisk z řepky je s dotacemi až třikrát vyšší než z obilí) dochází tady k maximální snaze o využití půdy. Jsou ořezávány remízky a zorávány až k samému kraji, to samé i meze a svodnice. Ty jsou navíc pravidelně mulčované, takže drobná zvěř přichází o poslední krytinu.

Zmínkám o možnostech biopásů se myslivci jen útrpně usmívají, protože nemají žádnou možnost to ovlivnit. Pro zemědělce nemají biopásy žádný přínos, spíše ztrátu orné půdy (pro pěstování řepky), takže ve všech sledovaných lokalitách jsem nenarazila na jediný biopás, který by mohl zlepšovat životní podmínky drobné zvěře. Tam, kde myslivecké spolky vlastní nějakou půdu, používají ji převážně na políčka, kde pěstují krmění pro odchovávanou zvěř a jen v malé míře na pastevní políčka.

Tak velké lány řepky a kukuřice jsou ideální pro populaci prasete divokého, která se podle vyjádření myslivců na modelovém území i na ostatních navštívených lokalitách zvětšila za posledních dvacet let mnohonásobně a to sebou přináší další příčinu úbytku drobné zvěře. Divoká prasata, která jak známo dokáží v noci ujít za potravou mnoho kilometrů a působí tak v krajině jako „vysavač“ na drobnou zvěř. Opatření výborným čichem zlikvidují všechno na zemi hnízdící ptactvo i mláďata savců. Tyto podmínky a i jiné vlivy (například širokozáběrové rychle jedoucí sekačky) se v posledních letech podepisují i na stavech zajíců. Na modelovém území v okolí obce Dobrá Voda, které bylo dříve (ještě na počátku 90. let m. s.) známo velkými (kruhovými) hony na zajíce s početnými výřady, v poslední době zajíce loví minimálně v oplocených ovocných školkách a na poli a v lese vůbec ne.

Myslivcům ve snaze zachovat alespoň minimální stav úrovně provozování myslivosti nezbyvá tedy již nic jiného než umělý odchov. Provozování myslivosti je více činností ne jen lov, ale třeba i kynologie. S klesajícími stavy drobné zvěře upadají i chovy ohařů, primárně určených a cvičených na drobnou zvěř.

Umělý odchov bažantů však sebou přináší i další problémy. Podle vyjádření většiny navštívených subjektů roste při odchovu potřeba veterinární péče a léčiv. Stále více se projevují bolesti hromadného chovu. Kromě kokcidiózy a syngamózy se objevují další nemoci např. botulizmus. Obavy jsou i z ptačí chřipky. Úzká chovná základna způsobuje degeneraci chovů. Absence přirozeného výběru způsobuje, že se do chovu dostávají jedinci se špatným genovým potenciálem a tak, aby nedocházelo k větším úhynům, musí se to řešit velkými dávkami léků.

To zvyšuje nároky na ekonomiku chovu. To řeší myslivci prodejem části odchovaných bažantů a hony s účastí cizích lovců za úplatu. Všechny sledované spolky vycházejí tak, že tyto příjmy pokryjí výdaje na nákup kuřat, elektřinu, krmné směsi a obilniny. Zisk z této činnosti nevykazuje nikdo. Vlastní ošetření chovu provádějí myslivci svépomocí a to zpravidla tak, že se střídají při obsluze formou tzv. služeb.

Aby nedocházelo ke ztrátám, vypouštějí se bažanti ve všech sledovaných subjektech těsně před honem. Můžeme trochu pochybovat o etice takového lovu, ale při současném stavu prostředí není možné vypouštět bažanty dříve, to by vedlo ke krachu odchovu a možná i celých spolků. Prof. Josef Hromas ve své učebnici Myslivost píše: „výhodou vypouštění těsně před hony je maximální slovitelnost, nevýhodou jsou vysoké náklady na obsluhu a krmení „. Poznatek je takový, že tyto náklady jsou malé proti ztrátám, ke kterým docházelo při vypouštění mladých bažantů v 10-12 týdnech stáří rovnou do honitby.

Při samotném honu je slovitelnost asi okolo 90 %. Ale zbývající bažanti bez přirozených reflexů, z umělého chovu, dlouho nepřežívají a stanou se kořistí dravců. Ani na místech, kde se dlouhodobě vypouští, třeba i 15 let, nepotkáváme volně žijící bažanty.

Myslivecké stavby pro odchov a péči o drobnou zvěř se tedy v současné době soustřeďují na odchov bažantů. Stavby jsou většinou z bývalých zemědělských objektů, které po transformaci dřívějších družstev (JZD) myslivci většinou odkoupili. Upravili si je a dostavěli s co nejmenšími náklady z dostupného materiálu. Takže jsem se setkala s použitím železničních pražců, smrkové kulatiny, železných trubek ze šrotu a podobně. Výsledkem jsou stavby, které zrovna nejsou ozdobou krajiny, ale svůj účel plní.

Tady, jako ostatně v současnosti ve většině činnostech hraje velkou roli ekonomika. Tam, kde honitby pronajali ekonomicky silní zájemci, kteří mají hlavní zájem o trofejovou zvěř a zvěřinu se o drobnou zvěř nestarají vůbec. Na mém modelovém území jsem se ale setkala se snahou myslivců něco v této oblasti dělat. Myslivci se snaží osázet každou volnou mez ovocnými stromky a každou neobdělavatelnou plochu, byť malou, použít na zvěřní políčko. Kromě intenzivního tlumení predátorů, počty zde ulovených lišek stoupají lineární řadou, se snaží přispět i k obohacení krajiny o zvěř. Zakoupili 10 koroptví a vypustili je v místech, kde se volně žijící koroptve ještě vyskytují. V letošním roce mají v plánu zakoupit zajíce z odchytu a vypustit je v honitbě pro „osvěžení krve“. Stále zde udržují krmná zařízení pro drobnou zvěř, i když jejich návštěvnost je malá.

Tak bych chtěla vyjádřit obdiv a dík těm, kdo se přes mnohé problémy snaží přispět ke zlepšení stavu drobné zvěře, která odedávna do naší krajiny patří.

Seznam použité literatury

1. ŽALMAN, Vladimír, *Základy mysliveckého chovu, péče a ochrany zvěře*. 1.vyd. Brno: Albert, 1994. 110s. ISBN 80-85834-06-5
2. RAKUŠAN, Ctirad a KOL. *Základy myslivosti*. 1. vyd. Praha: SZN, 1979. 352s. ISBN 07-109-79
3. ČERVENÝ, Jaroslav a KOL, *Encyklopedie myslivosti*. 1. vyd. Praha: OTTOVO NAKLADATELSTVÍ, 2004. 591s. ISBN 80-7181-901-8
4. KOKEŠ, Otakar. *Myslivecká zařízení v honitbách*. 1. vyd. Praha: SZN, 1974. 164s. ISBN 80-87894-07-3
5. VACH, Miroslav a KOL. *Myslivost*. 1. vyd. Uhlířské Janovice: SILVESTRIS, 1999. 359s. ISBN 80-901775-2-2
6. GEROLD, Wandel. *Myslivecká zařízení v honitbách*. 1. vyd. Praha. GRADA Publishing. 2007. 296 s. ISBN 978-80247-2050-0.
7. Ing., FORST, Pavel a KOL., *Myslivost*. 1. vyd. Praha: SZN, 1975. 479s. ISBN 07-080-75
8. HROMAS, Josef a KOL., *Myslivost*. 1. vyd. Písek: Matice lesnická s.r.o. ,2008. 559 s. ISBN 978-80-86271-00-2
9. DRMOTA, Josef; ŠÁLEK Jiří, *Lovectví*. 1. vyd. Brno: Sursum, 1998, 171s. ISBN 80-85799-39-1
10. ČERNÝ, J. V., *Myslivost'*, 2. vyd. Praha: Venator-Řehák, 2000, 702s. ISBN 80-902849-2-2
11. Česko. Vláda. Zákon č. 449 ze dne 27, listopadu 2001, Zákon o myslivosti Sbírka zákonů České republiky, 2001, částka 168, Dostupné z <http://eagri.cz/public/web/mze/legislativa/pravni-predpisy-mze/tematicky-prehled/Legislativa-MZe_uplna-zneni_zakon-2001-449-viceoblasti.html>.

12. Česko. Ministerstvo životního prostředí. Vyhláška č. 7 ze dne 17. prosince 2004, o posouzení podmínek pro bažantnice a o postupu, jakým bude vymezena část honitby jako bažantnice. Sbírka zákonů České republiky. 2004, částka 2, Dostupné z <<http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/legislativa/legislativa-cr/myslivost/uplna-zneni/vyhlaska-2004-7-myslivost.html> >.
13. Ústav pro hospodářskou úpravu lesů Brandýs nad Labem, *Honitby ČR* [online]. Brandýs nad Labem, 2017 [cit. 2017-05-03]. Dostupné z <<http://eagri.cz/public/app/uhul/MyslMap/>>.
14. BUKOVJAN, Karel. Metody příkrmování zaječí zvěře, *Myslivost, Stráž myslivost* [online], 2003, leden, 51, 81, Dostupné z <<http://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2003/Leden---2003/Metody-prikrmovani-zajeci-zvere>>.
15. CÍSLEROVÁ, Eva, Ing. František HAVRÁNEK, CSc., Ing. Martin HUČKO, Lov zvěře odchytem – drobná zvěř, *Myslivost, Stráž myslivosti* [online], 2008, únor, 56, 86, Dostupné z <<http://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2008/Unor---2008/Lov-zvere-odchytem---drobna-zver>>.
16. SEDLÁKOVÁ, Lenka, Myslivecké políčko, *Myslivost, Stráž myslivosti časopis* [online], 2013, duben, 61, 91 Dostupné z <<http://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2013/Duben---2013/Myslivecke-policko>>.
17. MOHELSKÝ, Martin, Odchov bažantů – výživa a prostředí, *Myslivost, Stráž myslivosti časopis* [online], 2013, listopad, 61, 91, Dostupné z <<http://www.myslivost.cz/Casopis-Myslivost/Myslivost/2013/Listopad--2013/Odchov-bazantu---vyziva-a-prostredi>>.
18. BEHNKE, Hans; *Fasan und Rebhuhn*, 1. vyd., Víkend: 2007, 133s, ISBN 978-80-86891-72-9
19. KUČERA, Oldřich a Jozefa KUČEROVÁ. *Zajíc v přírodě a chov v zajetí*. Písek: Matice lesnická, 2002. Dobové spisky. ISBN 8086271102
20. HANUŠ, Václav a Zdeněk FIŠER. *Bažant*. Praha: SZN, 1975. Lesnická knihovna. Myslivecká literatura.
21. BEKLOVÁ, Miroslava. *Lovná pernatá zvěř - ekologie, chov, choroby a veterinární zajištění chovu*. Brno: Veterinární a farmaceutická univerzita, Fakulta veterinární hygieny a ekologie, 1998. ISBN 8085114321

22. RAHN, Jörg. *Práce v honitbě: péče o honitbu, myslivecká zařízení, pracovní nářadí*. Praha: Grada, 2008. Myslivost v praxi. ISBN 9788024725680.
23. BOUCHNER, Miroslav, Zdeněk FIŠER a Václav HANUŠ. *Divoká kachna: myslivecká péče a způsoby chovu*. Praha: Výstavnictví MZVž, 1972.

Přílohy

- Obr. číslo 1 – Detail plastového krmítka na směs BŽ
- Obr. číslo 2 – Dvoutýdenní kachňata
- Obr. číslo 3 – Nová hrabárna spolku v Třebnouševsi
- Obr. číslo 4 – Pohled do líhně
- Obr. číslo 5 – Kuře v dolíhni
- Obr. číslo 6 – Jednodenní kuřata bažantů
- Obr. číslo 7 – Stará voliéra Jestřábu
- Obr. číslo 8 – Pár bažanta zlatého ve voliére v Probluzy
- Obr. číslo 9 – Zásyp na modelovém území
- Obr. číslo 10 – Upravené rákosiny s instalovanými hnízdními budkami
- Obr. číslo 11 – Zaječí krmelec na modelovém území
- Obr. číslo 12 – Bažant divoký na vyvýšeném hřadu ve voliére



Obr. č. 1 – Detail plastového krmítka na směs BŽ



Obr. č. 2 – Dvoutýdenní kachňata



Obr. č. 3 – Nová hrabárna spolku v Třebnouševsi



Obr. č. 4 – Pohled do líhně



Obr. č. 5 – Kuře v dolíhni



Obr. č. 6 – Jednodenní kuřata bažantů



Obr. č. 7 – Stará voliéra Jestřábu



Obr. č. 8 – Pár bažanta zlatého ve voliére v Probluzy



Obr. č. 9 – Zásyp na modelovém území



Obr. č. 10 – Upravené rákosiny s instalovanými hnízdními budkami



Obr. č. 11 – Zaječí krmelec na modelovém území



Obr. č. 12 – Bažant divoký na vyvýšeném hřadu ve voliére